

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»**

ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНИХ НАУК І СОЦІАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

освітній рівень – бакалавр

на тему:

**«ТРАНСФОРМАЦІЯ АРХІТЕКТУРИ РЕГІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В
ТИХОМУ ОКЕАНІ: ЧИННИКИ КНР, ТАЙВАНЮ І США (2014-2024)»**

Виконала:

студентка 4 року навчання
спеціальності 291 «Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії»

Ніконенко Катерина Володимирівна

Керівник

Тараненко Ганна Геннадіївна
кандидат політичних наук, старший
викладач кафедри міжнародних відносин

КИЇВ 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	2
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ТРАНСФОРМАЦІЇ АРХІТЕКТУРИ РЕГІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В ТИХОМУ ОКЕАНІ	6
1.1. Система безпеки в Тихоокеанському регіоні через призму доктрини реалізму.....	6
1.2. Конкуренція між КНР та США з точки зору наступального реалізму.....	11
1.3. Кейс-стаді як метод дослідження відносин КНР–Тайвань–США.....	16
РОЗДІЛ 2. ТИХООКЕАНСЬКИЙ ТЕАТР: ВЗАЄМОДІЯ КНР ТА США ЯК КЛЮЧОВИХ АКТОРІВ РЕГІОНУ	20
2.1. Стратегія безпеки США як провідного гравця в Тихоокеанському регіоні.....	20
2.2. Стратегія безпеки КНР як провідного гравця в Тихоокеанському регіоні.....	24
РОЗДІЛ 3. ТАЙВАНСЬКЕ ПИТАННЯ В АРХІТЕКТУРІ РЕГІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ТИХОГО ОКЕАНУ	31
3.1. Стратегії національної та регіональної безпеки Тайваню.....	31
3.2. Безпекова політика КНР щодо Тайваню.....	36
3.3. Особливості безпекової політики США щодо Тайваню.....	42
ВИСНОВКИ	52
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	55
АНОТАЦІЯ	66

ВСТУП

Трансформація регіональної архітектури безпеки в Тихоокеанському регіоні в контексті дедалі більш рішучих та агресивних дій Китайської Народної Республіки (КНР), де мають значний вплив Сполучені Штати Америки (США) на тлі невирішеного тайванського питання є значущим викликом для міжнародної системи. Наступальна поведінка КНР особливо в Південно-Китайському морі (ПКМ) становить значний виклик регіональній стабільності та морській безпеці. Будівництво Пекіном штучних островів, та їхня мілітаризація, висунення експансивних територіальних претензій посилили напруженість у відносинах з сусідніми країнами та США й кидають виклик порядку заснованому на верховенстві права та свободи судноплавства. На наступальні дії КНР у ПКМ впливають її ширші стратегічні цілі, у тому числі остаточне вирішення тайванського питання – возз'єднання Тайваню будь якими засобами. Зростаюча мілітаризація КНР, її потужний військово-морський потенціал та готовність застосовувати силу у вирішенні тайванського питання, що офіційно було кодифіковано у її Анти-сецесійному Законі 2005 року, відображає зростаючу рішучість КНР у відстоюванні своїх інтересів і ширшого впливу в Тихоокеанському регіоні, що викликає значне занепокоєння сусідніх країн та має стратегічні наслідки для Сполучених Штатів Америки, які вже давно віддані підтримці стабільності й безпеки в регіоні. Тож у контексті стратегічної невизначеності США, КНР кидає значний виклик її домінуванню в регіоні та глобальному лідерству. Напруженість у відносинах між Китаєм і Тайванем має наслідки для регіональної стабільності й може перерости у військову конфронтацію за участю Сполучених Штатів Америки, ключового союзника Тайваню та інших країн, які також серйозно занепокоєні зростанням впливу КНР у регіоні. США відіграють вирішальну роль у стримуванні КНР, що формує складну динаміку регіональної безпеки в Тихоокеанському регіоні. Як головний гарант безпеки в регіоні, США посилили свою військову присутність, проводять операції

із забезпечення свободи судноплавства й зміцнюють безпекові партнерства із союзниками й партнерами.

Боротьба за майбутнє Тайваню та Тихоокеанського регіону — це не просто боротьба за територіальну цілісність та стабільність регіону, це також конкуренція різних цінностей, ідеологій і принципів, які формуватимуть долю Тихоокеанського регіону під впливом КНР або США. Поки Сполучені Штати Америки та КНР змагаються за вплив і перевагу, доля Тайваню, як потенційна точка спалаху, може сформувати курс міжнародних відносин на десятиліття вперед, тому вимагає рішучих дій з боку США та їхніх союзників для стримування КНР та забезпечення регіональної безпеки.

Таким чином, дана тема є надзвичайно **актуальною** в контексті сучасної міжнародної арени з кількох причин. По-перше, Тихоокеанський регіон, здебільшого Південно-Китайське море займає важливе місце в глобальній торгівлі та політиці, що робить його стратегічним вузлом економічних і геополітичних інтересів як США так і КНР. Будь-яке порушення безпеки та стабільності в цьому регіоні має далекосяжні наслідки для світової економіки та міжнародної торгівлі. По-друге, агресивні дії Китаю в регіоні, включаючи будівництво островів, милітаризацію, та порушення прав як на воді так і в повітрі, викликають занепокоєння щодо регіональної стабільності й безпеки. По-третє, тайванське питання стало центральним елементом у стратегічній конкуренції США та КНР, що перебуває в стані ескалації та має потенціал перерости у війну, що впливатиме на ширший баланс сил у Тихоокеанському регіоні та за його межами. По-четверте, у конкуренції США та КНР за вплив у регіоні беруть участь численні зацікавлені сторони, які суттєво занепокоєні діями КНР та чинять спротив КНР у партнерстві із США.

Тема трансформації регіональної архітектури безпеки в Тихоокеанському регіоні, особливо у зв'язку з тайванським питанням, зростаючою загрозою з боку Китаю та роллю США у стримуванні, має як наукове, так і практичне значення. Дослідження трансформації архітектури регіональної безпеки дає змогу зрозуміти динаміку балансу сил та визначити виклики Азійсько-Тихоокеанського регіону.

Результати дослідження цієї теми можуть бути використані для формування політики на національному та міжнародному рівнях. Політики потребують розуміння еволюції безпекового ландшафту для розробки ефективних стратегій управління напруженістю, сприяння стабільності регіону та захисту національних інтересів.

Метою цієї дипломної роботи є визначити трансформацію архітектури регіональної безпеки в Тихому океані, з огляду на зростаючу загрозу регіональній безпеці з боку КНР, асиметрію у відносинах КНР-Тайвань та провідну роль США в підтримці регіональної стабільності на тлі невирішеного тайванського питання.

Для досягнення даної мети були окреслені наступні **завдання**:

1. Визначити систему безпеки в Тихоокеанському регіоні крізь призму доктрини реалізму.
2. Пояснити конкуренцію між США та КНР крізь призму наступального реалізму.
3. Пояснити та виокремити агресивні дії КНР у Тихоокеанському регіоні крізь призму наступального реалізму.
4. З'ясувати безпекову стратегію США, що формує безпекове середовище в Тихоокеанському регіоні.
5. З'ясувати безпекову стратегію КНР, що формує безпекове середовище в Тихоокеанському регіоні.
6. Визначити як змінилась безпекова політика Тайваню за період.
7. З'ясувати безпекову політику КНР щодо Тайваню.
8. З'ясувати безпекову політику США щодо Тайваню.

Об'єкт дослідження: архітектура регіональної безпеки в Тихоокеанському регіоні в контексті зростаючої загрози КНР, ролі США в регіоні та тайванського питання.

Предмет дослідження: ключові характеристики й процеси трансформації архітектури регіональної безпеки в Тихому океані в контексті таких складових, як зростаюча загроза безпеці з боку КНР, ролі США в регіоні та тайванського питання.

Методи дослідження, які були застосовані в роботі:

Аналіз документів: офіційні стратегічні документи, звіти, угоди, що включають документи Білого дому, Державного департаменту США, Міністерств оборон, Міністерств закордонних справ КНР, США, Тайваню; статті, звіти, книги та інші наукові публікації. Цей метод надав безпекові, оборонні та національні стратегії урядів для розуміння інтересів, політики та дій зазначених країн та допоміг визначити ключові аспекти, закономірності та тенденції в офіційній комунікації країн. Крім того, даний метод допоміг отримати теоретичні основи, розуміння тем, емпіричні докази та визначити ключові тенденції.

Кейс-стаді: порівняти та зіставити різні випадки, щоб визначити закономірності, тенденції та зміни у відносинах між КНР, Тайванем та США. Даний метод допоміг всебічно дослідити важливі елементи в літературі, які є значущими для дослідження.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ТРАНСФОРМАЦІЇ АРХІТЕКТУРИ РЕГІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В ТИХОМУ ОКЕАНІ

1.1. Система безпеки в Тихоокеанському регіоні через призму доктрини реалізму

Теорія реалізму в міжнародних відносинах підкреслює прагнення держав до безпеки та неминучість конкуренції і конфліктів. У світі, де досі тривають війни, реалістичні засади продовжують пропонувати цінне розуміння глибинних причин цих конфліктів, тому реалістична перспектива залишається актуальною та забезпечує основу для розуміння динаміки міжнародних відносин. Серед багатьох існуючих конфліктів, деякі з них призводять до затяжних суперечок, саме таким конфліктом і є довготривале протиріччя між КНР та Тайванем. Перспектива реалізму стверджує, що держава є провідним актором у міжнародних відносинах і, що влада в системі міжнародних відносин є центральним елементом [1]. Китай, який має найбільшу армію у світі за чисельністю та найбільший морський флот, під керівництвом президента Сі Цзіньпіна регулярно демонструє свою військову міць у Тихоокеанському регіоні, посилюючи напруженість не тільки з Тайванем, але і з переважною більшістю країн регіону, такими як Філіппіни, В'єтнам, Малайзія, Бруней, тощо. За словами одного із засновників реалістичної школи думки Ганса Моргентау, влада є важливим інструментом для досягнення національних інтересів держави [3]. Якщо ми подивимося на конфлікт між КНР та Тайванем, концепція влади тут відіграє ключову роль. Китай регулярно використовує мілітарну, економічну та дипломатичну складові влади для погроз, що направлені на Тайвань, та постійно висуває претензії на суверенітет Тайваню, здійснюючи комплексний тиск: “Китайська Народна Республіка є єдиним законним урядом, який представляє весь Китай, а Тайвань є невід'ємною частиною китайської території”. [4, с. 59]. Так, для Китаю возз'єднання є остаточною метою, яка не підлягає обговоренню, адже для КНР приєднання Тайваню є “питанням вищого національного інтересу”, за яке Китай повинен бути готовий боротися “за будь-яку ціну” [9, с. 10]. Таким чином,

КНР використовує інструменти влади, а саме військовий, економічний, дипломатичний тиск та інші інструменти впливу аби відстоювати свій територіальний інтерес, і той факт, що КНР має найбільший флот та може проектувати свою значну військову потужність виключно в регіоні Тихого океану, становить велику загрозу регіону. Доктрина реалізму акцентує на анархічному устрою міжнародної системи, де кожна країна перебуває в стані виживання, і щоб мати можливість вижити, національний інтерес держави стає центральним елементом, і передбачає, що держава буде боротися за національні інтереси заради свого існування в міжнародній системі [2]. Так, було встановлено, що національний інтерес КНР полягає у досягненні возз'єднання з Тайванем, і реалізм стверджує, що КНР не відступить від досягнення цієї мети, застосовуючи будь-які владні інструменти.

Крім того, Моргентау виявив, що влада вище моралі та те, що якщо в політиці спиратися на мораль, то існуюча політика лише демонструватиме слабкість [3]. Саме тому держава – це раціональний гравець, який керується виключно власними інтересами та має на меті показати наявність влади [2]. Власне можна побачити як “мирне піднесення” КНР трансформується в піднесення сили, адже КНР почала рішуче демонструвати своє бажання панувати в Азійсько-Тихоокеанському регіоні. Наглядний приклад того, що Китай нехтує мораллю та загальноприйнятими правами людини є жорстоке поводження Китаю з уйгурськими мусульманами в провінції Сінцзян. Повідомлення про масові свавільні затримання, примусову працю, етнічне придушення в “таборах перевиховання”, тощо, демонструють готовність Китаю віддавати пріоритет силі, та застосовувати її, нехтуючи індивідуальними свободами, мораллю та людською гідністю. Крім того, наполегливі дії Китаю в Південно-Китайському морі, включаючи будівництво штучних островів, милітаризацію відновлених об'єктів, та самопроголошення спірних територій в регіоні демонструють його прагнення до стратегічного домінування, порушуючи міжнародне право та мораль. Незважаючи на міжнародний осуд і рішення Постійного арбітражного суду, що відхилив територіальні претензії Китаю щодо територій на які також претендують

Філіппіни, Пекін продовжує демонструвати та застосовувати силу, відстоюючи свій суверенітет над спірними територіями.

Крім того, концепція балансу сил відіграє вирішальну роль у формуванні динаміки безпеки в Тихоокеанському регіоні. Держави прагнуть підтримувати баланс сил, щоб запобігти домінуванню в регіоні будь-якому одному суб'єкту [11]. У випадку Тайваню і Китаю, США відіграють значну роль у протидії китайському впливу та стримуванні КНР, намагаючись зберегти існуючий баланс сил – регіональної та глобальної гегемонії США. У межах підтримки балансу сил, США надає Тайваню допомогу у сфері безпеки та зберігає значну військову присутність в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні, маючи понад 66 мілітарних об'єктів в Японії, Південній Кореї, на Філіппінах, Гуамі тощо [2]. Ця присутність діє як фактор стримування потенційної військової агресії Китаю проти Тайваню. Крім того, США зміцнюють альянси з регіональними державами в регіоні, такими як Японія, Південна Корея, Австралія тощо, для збільшення проєкції сили аби чинити ефективний колективний спротив проти КНР, яка історично немає альянсів. Роль США у підтримці балансу сил є ключовою силою, яка не допускає КНР захопити Тайвань, адже якщо порівняти силу виключно між Китаєм і Тайванем, то КНР могла би давно взяти Тайвань під свій контроль. Тож безпека Тихоокеанського регіону великою мірою залежить від активної присутності США та їхньої рішучої ролі у відстоюванні власних національних інтересів, таких як захист Тайваню, важливих морських шляхів, та існуючого міжнародного устрою, заснованому на демократичних цінностях.

На тлі боротьби США та КНР за вплив, Тайвань прагне захистити власний суверенітет та ідентичність від зазіхань китайської влади. Такі умови також призводять до того, що Тайвань повинен мати силу щоб відповісти на можливу війну та виклики. Це призводить до реалістичної концепції дилеми безпеки: оскільки держава не знає яку силу можна назвати достатньо рушійною та переважною, держава повинна продовжувати максимізувати свою військову силу, для підтримання стану готовності відстояти себе [10]. Дилема безпеки, центральна концепція реалізму, постійно фігурує у відносинах Тайваню та Китаю,

де стрімке нарощування військового потенціалу Китаю сприймається Тайванем як загроза, що призводить до циклу гонок озброєнь і зростання напруженості. Ця динаміка також помітна і на більш широкому рівні регіону Тихого океану, де зростаюча мілітаризація КНР та її провокаційні маневри безпосередньо впливають на зростання мілітаризації США та країн регіону. Вважається, що кожна країна не може уникнути дилеми безпеки через притаманну анархічність, невизначеність системи та конкурентний характер міжнародних відносин, тож данна гонка озброєнь Тихоокеанського регіону є постійною рисою з точки зору реалізму [3].

Тайвань застосовує реалістичну стратегію “bandwagoning” для того, щоб урівноважити потенційну загрозу з боку Китаю, адже Тайваню, будучи слабкою та невеликою державою порівняно з Китаєм, вигідно об'єднатися із Сполученими Штатами Америки для посилення своєї безпеки та підтримки демократичного устрою. Ця кооперація передбачає пошук тісних дипломатичних, економічних і військових зв'язків із США, які є домінуючою силою в регіоні, щоб стримати потенційну агресію з боку Китаю [6]. У той же час США, як держава, також керується своїми стратегічними національними інтересами, а саме стримує Китай, адже зростаючий потенціал та вплив Китаю є викликом для гегемонії США.

Згідно з Томасом Гоббсом, а також Джоном Локком, почуття незахищеності врешті решт призведе до бажання створити відчуття безпеки, що призведе до суспільного договору, який дає суспільству правила та норми [3]. Для Гоббса єдиний спосіб вирішити проблему в природному стані й уникнути війни — це укласти суспільний договір [3]. Теорія суспільного договору стверджує, що кожен індивід (держава) має укласти угоду з будь-якою іншою особою (державою), погоджуючись не шкодити один одному та прагнути досягти миру та порядку в суспільстві [3]. Згідно з теорією, люди (держави) в природному стані добровільно віддають частину своїх свобод керівній владі в обмін на захист і безпеку [3]. Цю реалістичну концепцію можна застосувати до Тайваню проектуючи роль суверена на США, які стверджують, що захищають Тайвань від потенційних безпекових загроз з боку КНР, спрямовуючи свою підтримку та оснащуючи Тайвань озброєнням. Тайвань, аби мати підтримку та захист від США, відмовився від

проголошення незалежності, аби задовольнити умови США, а саме, підтримувати статус-кво. Так, суспільний договір за Гоббсом змусив Тайвань добровільно відмовитися від проголошення незалежності, та від багатьох свобод пов'язаних із підтриманням статус-кво, задля здобуття відчуття безпеки. Так само, можна прослідкувати, що між Китаєм та Тайванем також існує умовний суспільний договір, адже Тайвань часто виявляє обережність у своїй національній риториці, щоб не провокувати КНР та уникати напруженості чи ескалації конфлікту. Тайвань зберігає тонкий баланс у спілкуванні з Китаєм, уникаючи значною мірою дискурсу або дій, які можна було б витлумачити як рух до формальної незалежності. Так, наприклад, після обрання Цай Інвень президенткою у 2016 році, було підтверджено відданість Тайваню збереженню статус-кво та було висловлено готовність вести діалог з Пекіном: “Обидві правлячі партії через протоку повинні розпочати позитивний діалог на благо людей” [5, с. 5]. Тайвань уникає провокаційних маневрів або декларацій, які можуть бути сприйняті Китаєм як загроза руху сепаратистів.

Так як держави надають пріоритет своїй безпеці та виживанню над іншими міркуваннями, це, з реалістичної точки зору, призводить до конкуренції та потенційного конфлікту з іншими державами [1]. За Томасом Гоббсом люди (держави) взаємодіють анархічно, і їми керує конкуренція, недовіра та слава [3]. У результаті, Міршаймер зазначає, що “політична конкуренція між державами є набагато небезпечнішою справою, ніж економічні стосунки; це може призвести до війни, а війна часто означає масові вбивства на полі бою і навіть масові вбивства мирних жителів. У крайніх випадках війна може призвести навіть до повного знищення держави” [7, с. 448]. Динаміка конкуренції між США та Китаєм в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні є складною і проявляється все більш антагоністичними способами, включаючи нарощування військових сил, військово-морські навчання та суперечливу торговельну політику [8]. Напруга між двома наддержавами призвела до складної та динамічної стратегічної ситуації, де Тайвань опинився в центрі конкуренції великих держав, про що буде висвітлено в наступному підрозділі.

Отже, система безпеки в Тихоокеанському регіоні – це складна мережа взаємовідносин і силової динаміки, яку можна пояснити через доктрину реалізму, що наголошує на гонитві за владою, переслідуванням національних інтересів, та бажанням вижити в системі анархії. Реалізм підкреслює важливість сили та національних інтересів у формуванні поведінки держав, що пояснює взаємодію між КНР, США і Тайванем. У контексті Тихоокеанського регіону, конфлікт між Тайванем і Китаєм та роль США у стримуванні є яскравим прикладом того, як реалістичні принципи проявляються у сфері безпеки.

1.2. Конкуренція між КНР та США в Тихому океані з точки зору наступального реалізму

Конкуренція між КНР та США в Тихому океані стала одним із визначальних геополітичних викликів 21-го століття. Джон Міршаймер, засновник наступального реалізму, стверджує, що анархія змушує держави, які прагнуть безпеки, конкурувати одна з одною за владу, оскільки влада є найкращим засобом для виживання” [12, с. 99]. Президент США Джо Байден неодноразово підкреслює всьому світові та КНР, що “Сполучені Штати та Китай конкурують”, та зазначає, що “світ очікує, що Сполучені Штати та Китай будуть відповідально керувати конкуренцією, щоб запобігти її переходу в конфлікт, конфронтацію або нову холодну війну” [13; 14, 16.02.24]. Таким чином, після майже року відтоді як Китай призупинив комунікацію на знак протесту візиту Тайваню тодішньої спікерки Палати представників США Ненсі Пелосі у серпні 2022 року, було поновлено діалог між США та КНР [14]. Відновлення зв’язку між країнами в багатьох сферах, включаючи між військовими на високому рівні надають можливість тримати напруженість між країнами відносно під контролем та уникати відкритої конфронтації в Тихоокеанському регіоні.

Наступальний реалізм зосереджений на великих державах, оскільки ці держави мають найбільший вплив на те, що відбувається в міжнародній політиці [12]. Згідно з цією теорією, “щоб вважатися великою державою, держава повинна мати достатню кількість військових засобів, щоб вести серйозну боротьбу у війні

проти наймогутнішої держави світу” [12, с.97-98]. КНР має найбільший у світі військово-морський флот за кількістю кораблів і підводних – 370 одиниць, включаючи 140 надводних бойовиків [16]. Такий військово-морський потенціал КНР дозволяє проектувати силу морем та становити загрозу для США в Тихоокеанському регіоні. Також Народно-визвольна армія Китаю (НВАК) залишається найбільшою збройною силою світу за чисельністю, що складає понад 2 мільйонів діючих солдат, що також вказує на військову могутність Китаю [25]. Крім того, КНР на другому місці після США по витратах на оборону, виділивши 230 мільярдів доларів у 2023 році, що значно випереджає оборонні витрати експансіоністської Росії, та як сказав Командувач ВМС США в Індійсько-тихоокеанському регіоні Джон Аквіліно, “це найбільше нарощування військової присутності з часів Другої світової війни з боку КНР, що дестабілізує регіон” [15, 27, 20.02.24]. Оборонні витрати США зросли на 2,7 відсотка в період з 2013 по 2022 рік, тоді як витрати офіційні витрати Китаю на оборону за той самий період зросли на 63 відсотки [21]. Хоча оборонний бюджет США значно вищий, втім варто враховувати, що американські військові задіяні на глобальному рівні, а китайські – лише на регіональному, що створює значні занепокоєння, щодо прогресивно зростаючої сили КНР.

Конкуренція між КНР та США за острови та вплив в регіоні Тихого океану загострюється. Серед наступальних стратегій КНР, яким намагається протидіяти США та їхні союзники є по-перше безпрецедентна наполегливість КНР у її експансивних територіальних претензіях, які окреслені “лініями дев’яти штрихів”, що охоплюють приблизно 90 відсотків території Південно-Китайського моря (ПКМ), включаючи спірні острови Спратлі та Парасельські острови [20]. По-друге, Китай будує штучні острови в ПКМ, зокрема на островах Спратлі, викопуючи коралові рифи та знищуючи чутливі екосистеми, що охороняються законом, підвищуючи ризик зіткнення між китайськими рибальськими човнами та човнами інших країн-претендентів [26]. Мета цих дій значно ширша – якомога більша мілітаризація регіону Тихого океану та встановлення контролю над регіоном, що збігається з баченням наступальних реалістів, які вважають, що зміцнюючі

держави можуть діяти більш агресивно, щоб вирішити свої зовнішньополітичні проблеми з сусідами [12]. Тож по-третє, згідно з командувачем ВМС США в Індійсько-тихоокеанському регіоні Джоном Аквіліно, Китай повністю мілітаризував щонайменше три з кількох островів Спратлі, включаючи також військові бази на рифах Мішіф, Субі і Вогняний Хрест, побудованих ним у спірному ПКМ, озброївши їх протикорабельними й зенітними ракетними системами, винищувачами та іншим обладнанням, що є все більш агресивним кроком, який загрожує всім країнам, що діють поблизу [27]. Крім того, КНР побудував військові бази на кількох рифах Спратлі [23]. Вже на момент 2022 року, командувач ВМС США в регіоні Тихого океану визнає, що КНР вдосконалили всі свої можливості [27]. Отже, мілітаризація Китаєм ПКМ кидає серйозний виклик стабільності регіону. Хоча США не претендують на жодну територію на водному шляху, вони зобов'язані захищати своїх союзників, зокрема Тайвань, а експансіоністська політика КНР є прямим викликом регіональної та глобальної гегемонії США. І якщо виникне конфлікт через Тайвань, присутність китайських військових баз і суден поблизу в ПКМ може серйозно перешкодити можливості США та їхніх союзників ефективно маневрувати. Наступальна політика Пекіна в Південно-Китайському морі, особливо поблизу Тайваню, стала серйозним викликом для США, що призвело до зростання геополітичної конкуренції, особливо протягом останнього десятиліття.

КНР не тільки самопроголошує спірні території на кшталт Спратлі, будує та мілітаризує штучні острови, але й здійснює поступову та виважену дипломатичну політику в тихоокеанських незалежних островах для проєкції влади в Тихоокеанському регіоні. Так 2019 року Соломонові острови та Кірібаті дипломатично визнали Китай [24]. А вже 2022 року КНР заключила Пакт безпеки із Соломоновими Островами, що викликало значне занепокоєння в США та міжнародному співтоваристві, адже угода про безпеку потенційно може зміцнити баланс сил КНР [24]. КНР прагне з часом послабити рішучість США та їхніх партнерів. Через війну на виснаження Китай прагне поступово знищити очолювану США архітектуру безпеки в регіоні та утвердитися як домінуюча морська держава

в Південно-Китайському морі. Так, після десятиліть нехтування тихоокеанськими островами, Вашингтон зайнявся побудовою взаємовигідних відносин з островами Тихого Океану на тлі протидії Китаю: у 2023 році США визнали незалежними острови Кука та Ніуе, відкрили посольства на Соломонових Островах і Тонга, запровадили регіональну Тихоокеанську місію USAID на Фіджі та представництва в Папуа-Новій Гвінеї, виділили значне фінансування на понад 7,2 мільярда доларів США для регіону тихоокеанських островів та в новій стратегії посиленого партнерства США з тихоокеанськими островами розкрили наміри відкрити посольство у Вануату у 2024 році [28].

Згідно з наступальною теорією, США буде продовжувати вести боротьбу за домінування, прагнучи розширити свої сфери впливу і не допустити зростання суперника КНР [18]. Суперництво між великими державами за гегемонію є постійною рисою міжнародної системи, таким чином, наступальний реалізм підтримує песимістичне бачення міжнародної системи тому, що суперництво між великими державами за гегемонію нескінченне, де великі держави змушені постійно застосовувати наступальні та експансіоністські військові стратегії, коли це можливо, щоб забезпечити своє виживання [12]. У межах не переростання конкуренції у відкрите протистояння, США застосовують стратегію стримування щодо КНР та офшорне балансування, створюючи широкі альянси для боротьби із зростанням потенційної регіональної гегемонії [16]. Також Сполучені Штати Америки намагаються протидіяти морському експансіонізму Китаю, проводячи операції зі свободи судноплавства (FONOP) і зміцнюючи партнерство у сфері безпеки з такими країнами, як Австралія, Японія, Республіка Корея (РК), Філіппіни та Таїланд [29].

Згідно з наступальним реалізмом, баланс сил у міжнародній системі постійно змінюється [12]. Таким чином, наступальний реалізм стверджує, що зміна балансу сил у міжнародній системі, безсумнівно, створює жорстке суперництво між панівною силою та ревізіоністською силою (США та Китаєм відповідно) [12]. Так, за Міршаймером, ревізіоністська держава КНР неодмінно скористається зміною балансу сил, щоб кинути виклик домінуючій державі США для досягнення кінцевої

мети – глобальної гегемонії, що у свою чергу найкраще забезпечить її виживання в системі анархії згідно з доктриною наступального реалізму [12]. Так, КНР на тлі розгортання повномасштабної війни в Україні, скористалась зміною балансу сил та відверненням уваги США до Європи, повністю міталіризувавши рифи Мішіф, Субі і Вогняний Хрест, побудованих ним у спірному ПКМ [19]. Дана наступальна стратегія Китаю в ПКМ підтверджує тезу наступального реалізму: коли баланс сил змінюється на користь ревізійної влади, вона, швидше за все, буде проявляти наполегливу або агресивну поведінку для досягнення своїх цілей [12].

Також Міршаймер у своїй праці “Трагедія політики великих держав” зазначає, що велика держава має мати можливість перетворити конфлікт на війну на виснаження для того аби сильно послабити домінуючу державу, навіть якщо домінуюча держава виграє війну [12]. Так, наразі можна стверджувати про наявність конкуренції та протистояння між Китаєм та США за домінування над регіоном Тихого океану, де відбувається гонка озброєнь, яка виснажує часові та фінансові ресурси США, у відповідь на агресивні дії Китаю. Так, ще в 2012 року міністр оборони Леон Панетта заявив, що морські сили США будуть перерозподілені між Атлантичним і Тихим океаном на 60/40 відсотків на користь Тихого океану до 2020 року, замість попередніх 50/50 відсотків для обох океанів [17]. Таким чином, стурбованість США та посилення захисту регіону Тихого океану сягає щонайменше десятиліття на тлі стрімкого зростання Китаю як “відповідальної великої держави”. Китай послаблює домінуючу силу США шляхом стратегії поступової експансії та мілітаризації, відстоюючи свої територіальні претензії шляхом будівництва штучних островів, військових об’єктів і морських патрулів. Цей підхід має на меті створити небезпечну ситуацію для США, коли витрати на виклик присутності Китаю стають все більш непомерними для США та їхніх союзників. Наразі можна спостерігати війну на виснаження між США та КНР не тільки через складну торговельну політику, але й через постійну наступальну присутність КНР та відстоювання своїх претензій у спірних водах.

Іншим прикладом крім наступальної морської діяльності є агресивна повітряна діяльність НВАК, особливо навколо Південно-Китайського та Східно-

Китайського моря. Агресивна й ризикована діяльність НВАК включає небезпечні, непрофесійні та ризиковані маневри, спрямовані на те, щоб обмежити здатність США та інших країн безпечно проводити операції там, де це дозволяє міжнародне право, а також чинити тиск на США та інші країни, щоб вони скоротили або припинили законні операції поблизу територій, на які претендує КНР [22]. Приклади агресивної і ризикованої поведінки КНР проти літаків США і союзників включають: лазерну атаку (використання лазерів військового класу проти цілі), безрозсудні маневри в безпосередній близькості від літаків, зближення в повітрі, що також включає зближення на високій швидкості, скидання об'єктів перед літаками або в безпосередній близькості від них; та інші дії [22]. Поведінка НВАК суперечить протоколам безпеки польотів і міжнародним морським правилам дорожнього руху, збільшує ризик великої аварії або інциденту, у тому числі з потенційною можливістю загибелі людей [22]. Міністерство оборони США у звіті 2023 року стверджує, що “протягом останніх 18 місяців НВАК, схоже, брала участь у централізованій, узгодженій кампанії, спрямованій на здійснення цих ризикованих дій з метою примусити змінити законну оперативну діяльність США, а також союзників і партнерів США” [22, с. 139].

Отже, ліберали даремно недооцінюють світ конкуренції і війни в галузі безпеки, адже концепт “мирного піднесення Китаю” вже давно не є реалістичним, в умовах стрімкого воєнного оснащення та наступальної політики КНР в регіоні. У контексті Тихого океану наступальний реалізм дає цінне розуміння стратегічних розрахунків та агресивної поведінки КНР та конкуренцію КНР із Сполученими Штатами Америки за регіональну гегемонію.

1.3. Кейс-стаді як метод вивчення відносин КНР–Тайвань–США

Кейс-стаді – це методологія дослідження, яка широко використовується в соціальних науках, включаючи міжнародні відносини та політологію. Кейс-стаді – це вивчення особливостей і складностей окремого предмету (кейсу) або декількох кейсів [30]. Такий метод дослідження описується як інтенсивне, систематичне дослідження окремої особи, групи, спільноти чи будь-якої іншої одиниці, у якому

дослідник вивчає детальні дані, що стосуються кількох змінних [31]. Метод кейс-стаді застосовують з метою дослідження складних явищ у природному середовищі, для того щоб отримати глибоке розуміння про ці явища, та щоб цю інформацію можна було узагальнити для інших людей [31, 30]. Кейс-стаді може охоплювати весь спектр ситуацій, від початкового вивчення до завершення повного і остаточного дослідження, не звертаючись до жодних інших методів, тож даний метод є цілісним [32]. Загалом, кейс-стаді використовують коли можна поставити питання «як» або «чому», де дослідник має слабкий контроль над подіями та коли фокус зосереджений на сучасному явищі в контексті реального життя [32]. Кейс-стаді передбачають систематичний збір та аналіз даних, що включає первинні та вторинні джерела даних, що включає безпосереднє спостереження, інтерв'ю, архівні записи та документи, офіційні заяви, звіти ЗМІ, академічні аналізи та урядові документи, статті, тощо [32]. Також кейс-стаді дослідження може включати як кількісні, так і якісні дані [32].

Аналіз відносин КНР, Тайваню і США за допомогою методології дослідження кейс-стаді передбачає вибір конкретних випадків або подій в історії взаємодії та проведення поглибленого дослідження, щоб зрозуміти динаміку, фактори та результати цих відносин. Якщо застосувати кейс-стаді метод до складних і динамічних відносин між Китаєм, Тайванем та США, можна дослідити конкретні приклади конфлікту, співпраці та еволюції даних відносин. Кейс-стаді дозволяють детально вивчити конкретні віхи відносин, забезпечуючи розуміння контексту та причинно-наслідкові пояснення результатів певної політики. Зосереджуючись на окремих віхах історії, таких, як, наприклад, криза в Тайванській протоці після візиту Ненсі Пелосі, кейс-стаді дослідження дає змогу зрозуміти процеси прийняття рішень, стратегічні розрахунки, причинно-наслідкові зв'язки, що вплинули на відносини між Пекіном, Тайбеєм та Вашингтоном у певний період.

Кейс-стаді сприяють всебічному дослідженню багатогранних вимірів конфлікту та співпраці в китайсько-тайвансько-американських відносинах, включаючи такі виміри як: політичний, безпековий та економічний. Так, дослідник

Франк Умбах у своїй праці “Кейс-стаді: Відносини між материковим Китаєм і Тайванем” розглядає політичний, економічний та військовий виміри відносин даних країн [33]. Так, Франк Умбах досліджує декілька кейсів, демонструючи, що відносини між країнами це багатовимірна тема дослідження, яка вимагає декілька змінних для ретельного вивчення взаємодії. Адже якщо розглянути економічний фактор, то відносини між країнами характеризуються співпрацею та взаємозалежністю, у той час як політичні та безпекові відносини є напруженими. Також Франк Умбах досліджує ще один вимір відносин між потоками – роль США в конфлікті в Тайванській протоці.

Таким чином, застосовуючи цілісний підхід кейс-стаді, можна обрати декілька змінних аби встановити зв'язок між військовою позицією, дипломатичними ініціативами, економічним аспектом, що впливає на еволюцію відносин КНР, Тайваню та США. Тож, кейс-стаді пропонує всеосяжний підхід до вивчення складної та багатогранної динаміки відносин між трьома країнами. Заглиблюючись у конкретні історичні події або політичні рішення, кейс-стаді дослідження надає цінну інформацію про чинники, що лежать в основі взаємодії між країнами. Крім того, завдяки порівняльному аналізу, кейс-стаді метод може визначити певні закономірності та зміни в тактиці політики, що застосовують Китай, Тайвань та США для просування своїх відповідних інтересів і цілей [35].

Щодо ключових недоліків цього методу, варто зазначити, що кейс-стаді відображає суб'єктивні погляди дослідників, що може бути ознакою упередженості інтерпретації та вибіркового звітування, що може негативно відобразитись на достовірності результатів [34]. Крім того, результати кейс-стаді досліджень можуть бути складними для узагальнення на більш широкому рівні для більшої кількості населення та досить важко підбити підсумки результатів дослідження окремих кейсів аби зробити загальні припущення про певний феномен [30, 35].

Отже, кейс-стаді є прийнятним і цілісним методом для аналізу відносин між США, Китаєм і Тайванем, адже надає можливість глибинно дослідити відносини між трьома країнами. Вивчаючи конкретні кейси або події, дослідники можуть отримати розуміння динаміки, чинників і результатів цих відносин. Кейс-стаді

дослідження дозволяють всебічно дослідити конфлікти, співпрацю та інші аспекти відносин між Китаєм, Тайванем і США, що охоплює політичний, військовий, економічний, дипломатичний та інші виміри. Крім того, порівняльний аналіз різних кейсів дозволяє дослідникам виявити закономірності та зміни в політиці, яку застосовували країни. Однак важливо визнати обмеження методу кейс-стаді, зокрема, потенційну упередженість інтерпретації та труднощі з узагальненням результатів для ширшої аудиторії та формування загальних припущень певного явища. Загалом, методологія кейс-стаді пропонує детальний і всебічний підхід до вивчення складної динаміки відносин досліджувальних країн.

РОЗДІЛ 2. ТИХООКЕАНСЬКИЙ ТЕАТР: ВЗАЄМОДІЯ ВЕЛИКИХ ДЕРЖАВ

2.1. Стратегія безпеки США як провідного гравця у Тихоокеанському регіоні

Стратегія національної безпеки (СНБ), видана кожною новою адміністрацією США, є ключовим документом, який демонструє безпекові пріоритети, візії та цілі США. У СНБ традиційно зазначається, що стратегія США ґрунтується на національних інтересах: захистити безпеку американського народу, розширити економічне процвітання та можливості, усвідомлювати та захищати демократичні цінності, які є фундаментом американського способу життя [36]. США підтримує демократії та прагне поглиблювати співпрацю з демократичними країнами та воліє формувати правила для технологій, кібербезпеки, торгівлі та економіки [36]. Стратегія безпеки США охоплює всі владні інструменти – дипломатію, співпрацю в галузі розвитку, промислову стратегію, економічну політику, державне управління, розвідку та оборону [36]. США в СНБ чітко зазначають свою мету – досягнення вільного, відкритого, процвітаючого й безпечного міжнародного порядку, який дозволяє людям користуватися своїми основними, універсальними правами і свободами [36]. І для цього США за адміністрації Джо Байдена прагнуть досягати цих цілей ,по-перше, спільно з партнерами, за допомогою побудови якомога сильнішої коаліції держав аби посилити колективний вплив на формування глобального стратегічного середовища та вирішення спільних проблем [36]. По-друге, США прагнуть інвестувати в основні джерела та інструменти американської влади та впливу та ,по-третє, модернізувати та зміцнити армію, щоб вона “була готова до епохи стратегічної конкуренції з великими державами, зберігаючи при цьому здатність подолати терористичну загрозу для Батьківщини” [36, с.11]. Крім того, США підкреслюють, що зазначені можливості США спрямовані аби випередити стратегічних конкурентів, заохотити колективні дії щодо глобальних викликів [36].

Адміністрація Барака Обама згадує Китай лише 12 разів у своїй СНБ, вітаючи “підйом” Китаю, та акцентуючи на кооперації та залученні з Китаєм, не пов’язуючи КНР з негативними діями чи загрозою [72]. У СНБ адміністрації Трампа про КНР вперше з’являється негативна риторика щодо Китаю, який “кидає виклик американській владі, впливу та інтересам, намагаючись підірвати американську безпеку й процвітання” та “оскаржує наші [США] геополітичні переваги і намагається змінити міжнародний порядок на свою користь” [71, с.2; с.27]. Дональд Трамп змінив політику взаємодії Обама з Китаєм на більш прямий, конфронтаційний і конкурентний підхід, що видно з його СНБ, яка вперше визначила Китай як головного “стратегічного конкурента” США, що фундаментально змінило вектор американо-китайських відносин [56]. Так, незадовго після оприлюднення СНБ, адміністрація Трампа розпочала торговельну війну з КНР, кинувши серйозний виклик Китаю. СНБ за адміністрації Байдена 2022 року також пов’язує безпекові виклики в першу чергу з КНР та за потужної підтримки Конгресу посилює конкурентну політику Вашингтона щодо Китаю [55]. У своїй національній безпековій стратегії США зазначає, що світ зіткнувся з ключовою геополітичною конкуренцією, яка визначатиме майбутнє та те, що “КНР є найбільш серйозним геополітичним викликом для Америки”, результати якого будуть найбільш відчутні в Індо-Тихоокеанському регіоні, та на глобальному вимірі [36, с. 11]. Так, фокус сучасної стратегії США щодо безпеки направлений на “єдиного конкурента” та головний виклик безпеки – КНР [36]. Стратегія дій США щодо КНР складається з підвищення конкурентоспроможності в самій Америці, а саме: інновацій, стійкості та демократії; співробітництва з партнерами та “відповідальної конкуренції з КНР” [36].

Варто зазначити, що США послідовно зазначають Росію у своїх СНБ, як загрозу безпеки, проте згідно зі стратегією Росія – загроза для вільної та відкритої міжнародної системи та є саме “безпосередньою та постійною загрозою регіональній безпеці в Європі” [36, с.11]. У порівнянні з Росією, КНР для США це “єдиний конкурент”, який “має намір змінити міжнародний порядок і, має дедалі більше економічну, дипломатичну, військову та технологічну силу для досягнення

цієї мети” [36, с.8]. Так само національна стратегія оборони (НСО) США зосереджується на КНР як на головному виклику, втім також враховує гостру загрозу з боку Росії [38]. Так, розподіляючи безпекові виклики, СНБ чітко надає пріоритет Китаю, як головному виклику США.

Важлива роль Індостихоокеанського регіону в концепції безпеки США підтверджується окремим документом, який видав Білий дім – “Індостихоокеанська стратегія США” [62]. У цій стратегії США демонструє наскільки стратегічно важливим є даний регіон не тільки для безпеки США, але й для всього світу: “Майбутнє кожної з наших країн – і навіть світу – залежить від того, чи буде вільний і відкритий Індостихоокеанський регіон процвітати в найближчі десятиліття” [157, с.0 (2)]. У іншому звіті Дослідницької служби Конгресу США прямо вказано, що “Індійсько-Тихоокеанський регіон відіграє центральну роль у національній стратегії США та містить велику кількість військових сил США” [37, с. 0 (2)]. США, як країна Індостихоокеанського регіону, надає великий пріоритет підтриманню безпеки цього регіону, та підкреслює, що США “надзвичайно зацікавлені у створенні відкритого, взаємопов’язаного, процвітаючого, безпечного та стійкого регіону” [36, с. 37]. Крім того, США зазначає, що Індостихоокеанський регіон стане епіцентром геополітики 21 століття [36]. Інтереси США щодо Європи набагато більш помірні, де підтверджується незмінна важливість трансатлантичного альянсу та відданості США європейській безпеці та стабільності, що включає зміцнення НАТО, як наріжного каменю євроатлантичної безпеки, посилення оборонної співпраці з європейськими партнерами та протидія Росії [36].

Фактично, посилений інтерес США до Індостихоокеанського регіону та переорієнтація почалися за часів адміністрації Обами. До політики Обами “поворот до Азії”, США протягом останнього десятиліття приділяли значну увагу конфліктам на Близькому Сході, зокрема, війні в Афганістані та Іраку [45]. Тож дана політика адміністрації Обами сигналізувала про переорієнтацію інтересів США на регіон Тихого океану, задля збільшення регіонального впливу та поліпшення регіональних партнерств на тлі піднесення Китаю, акцентуючи на

кооперативних відносинах з КНР [45]. Адміністрація Трампа дійшла висновку, що “поворот до Азії” Обама виявився неефективним саме у стримуванні Китаю, і як наслідок, висунула Індо-Тихоокеанську стратегію [58]. Індо-Тихоокеанський регіон за адміністрації Трампа був вперше названий пріоритетним регіоном для Міністерства оборони США [44]. Як наслідок цієї зміни, за перші три роки роботи адміністрації Трампа США збільшили допомогу регіону на 25% порівняно з останніми трьома роками адміністрації Обама [59].

Стратегія національної безпеки адміністрації Трампа чітко дала зрозуміти, що адміністрація більше не дотримуватиметься двовекторного підходу взаємодії та хеджування (вживання потенційно оборонних заходів для захисту інтересів) до КНР, який характеризував американо-китайські відносини протягом понад 30 років, а натомість збільшить зусилля, які направлені на “стратегічну конкуренцію” з Китаєм [60]. Тож фокус на Індо-Тихоокеанському регіоні починаючи з адміністрації Трампа полягає в реалізації стратегії стримування Китаю задля забезпечення інтересів і процвітання США на основі принципу “Америка понад усе” [61]. Байден продовжив реалізацію стримування КНР у межах власної Індо-Тихоокеанської стратегії 2022 року, де було додано стратегію інтегрованого стримування, яка є основою підходу до пріоритетного регіону Тихого океану та основної загрози – КНР. США зазначають, що звичайні збройні сили та ядерний потенціал вже є недостатнім для стримування, тому США посилюють стримування в межах даної стратегії [36]. Інтегроване стримування поміж “усіх сфер ведення бойових дій і в усьому спектрі конфліктів” включає інтеграцію між військовою (наземною, повітряною, морською, кібернетичною і космічною) та невійськовою (економічною, технологічною і інформаційною) сферами; інтеграцію в уряді США для використання повного спектру американських переваг, від дипломатії, розвідки та економічних інструментів до допомоги у сфері безпеки та рішень щодо розміщення сил; інтеграцію із союзниками та партнерами для оперативної сумісності та спільних скоординованих дій, тощо [36]. Інтегроване стримування також описане в Національній оборонній стратегії США, як “центральна політика”, що передбачає використання всіх інструментів, які є в розпорядженні Міністерства

оборони, у тісній співпраці з урядом США, членами альянсу та партнерами для стримування противника [38].

Стратегія Байдена сильно акцентує на узгоджених зусиллях США із союзниками, та партнерами QUAD (Австралія, Індія, Японія, Сполучені Штати), ЄС та AUKUS (Австралія, Великобританія, Сполучені Штати) [36]. Це також є суттєвою зміною безпекової стратегії Байдена, адже за період правління Трампа, політика “Америка понад усе” поставила під сумнів традиційні відносини США із союзниками та внесла напруженість у відносини, адже Трамп вийшов з багатьох багатосторонніх партнерств та критикував союзників за недостатній внесок в оборонні витрати, зобов'язавши Японію, Південну Корею та НАТО розділити військовий тягар з США й збільшити оборонний бюджет [57]. Натомість Байден відновив згуртованість із союзниками, адже нарощування колективного потенціалу із союзниками й партнерами залишається основою підходу до регіону за його адміністрації [46]. Союзники США поділяють спільне занепокоєння стратегічними амбіціями та дедалі більш агресивними діями КНР, саме тому ці партнерства зацікавлені ефективно та посилено співпрацювати, аби чинити колективний спротив КНР. Так, візії безпеки США сьогодні згідно СНБ це НАТО, альянси в Індійсько-Тихоокеанському та інші партнерства в галузі безпеки в інших країнах аби стримувати агресію та забезпечувати платформу для взаємовигідної співпраці, що зміцнює міжнародний порядок [36].

Отже, безпекова стратегія США змінилась від політики залучення Обама щодо КНР до політики рішучого стримування Трампа та Байдена. Сучасна безпекова стратегія США тепер значною мірою фокусується на КНР, як на єдиному конкуренті та геополітичному виклику. Адміністрація Обама започаткувала переорієнтацію стратегії США на Індо-Тихоокеанський регіон у межах політики “поворот до Азії”, і як наслідок, нині цей регіон є пріоритетним для безпекової стратегії США. США посилює стримування шляхом запровадження стратегії інтегрованого стримування, та активно співпрацює із союзниками аби ефективно протидіяти КНР.

2.2. Стратегія безпеки КНР, як провідного гравця в Тихоокеанському регіоні

Після 2013 року президент КНР Сі Цзіньпін взявся за зміну стратегічного політичного курсу Китаю. Сі формально відмовився від політики “hide and bide” (ховати свою силу, вичікувати час), якої дотримувалися попередники Сі протягом попередніх трьох десятиліть, натомість проголосив нову, впевнену, напористу міжнародну політику, спрямовану на відстоювання стратегічних інтересів Китаю [48]. Так Сі замінив традиційну стриману зовнішню політику на більш наполегливу та активну, засновану на девізі “прагнення до успіху” [49]. Під керівництвом Сі зовнішня політика була названа “дипломатією великої держави”, що підкреслює стратегічну мету КНР повернути собі статус великої держави [69]. Надаючи більшого пріоритету зовнішній політиці, Сі заявляє, що Китай повинен практикувати “дипломатію великої держави”, яка має на меті формувати міжнародне середовище, яке безпосередньо впливає на основні інтереси та цілі Китаю [49]. Враховуючи, що на 20-му з'їзді партії у 2022 році Сі Цзіньпін заявив, що КНР виступатиме за “новий тип міжнародних відносин” і “спільноту зі спільним майбутнім для людства”, стверджуючи це, Сі Цзіньпін прагне аби Китай отримав більшу роль на міжнародній арені [49, 43]. Під час зустрічі з Обамою у 2013 році Сі Цзіньпін заявив, що в Тихому океані достатньо місця для КНР і США [49]. Це також сигналізує про те, що Сі висловив готовність Китаю розглядатися як рівноправний регіональний гравець, заявляючи про свої інтереси в Тихому океані.

Національна стратегія КНР полягає в тому аби досягти “великого відродження китайської нації” до 2049 року, і для цього за словами Сі Цзіньпіна необхідно побудувати сильну країну та створити сильну оборону та потужну армію [43]. Сі також додав проміжну мету для КНР, до 2035 року стати “світовим лідером за сукупною національною силою і міжнародним впливом”, а також “гордим і активним членом міжнародної спільноти” [48, с.42]. Аби досягти “великого відродження китайської нації” Сі аналізує цей процес у три етапи: етап піднесення Мао, етап процвітання Ден і етап сили, який Сі обіцяє реалізувати [50]. Етап сили

Сі має на меті здійснити соціалістичну модернізацію, перетворивши КНР на “велику сучасну соціалістичну країну” і “світового лідера з точки зору поєднання національної та міжнародної могутності” [50, с. 13-14]. Прагнення Сі для КНР стати світовим лідером та етап сили вказує на амбітні плани Сі втілювати національні інтереси та змінювати світовий порядок.

Сі Цзіньпін, генеральний секретар Комуністичної партії Китаю (КПК), голова Центральної військової комісії та верховний лідер КНР, зосередив у своїх руках усі важелі влади в партії та державі (включно з армією та поліцією) [53]. З моменту приходу до влади у 2012 році Сі ще більше зміцнив свою одноосібну владу, у тому числі скасував обмеження в конституції на термін перебування на посаді у 2018 році, що вказує про те, що лідер планує перебувати на посаді ще довгі роки [54]. Кампанія також сприяла усуненню багатьох політичних суперників Сі, що суттєво підсилило його зусилля з ліквідації інакомислення й зміцнення своєї влади [64]. Президент Китаю Сі Цзіньпін зміцнив свою владу як лідер і підвищив свій статус в історії КПК. На з'їзді КПК у жовтні 2022 року було схвалено поправки до конституції КНР, у тому числі “Два встановлення” і “Дві гарантії”, спрямовані на закріплення Сі Цзіньпіна в якості основи партії, а його політичної думки – як її базової ідеології [52]. Сі Цзіньпін здійснює поворот КНР до персоналістичної диктатури після десятиліть інституціоналізованого колективного лідерства, безпрецедентно скасовуючи обмеження на термін правління [65]. Таким чином, Сі Цзіньпін централізуючи владу може ефективно впроваджувати модернізацію армії та безперешкодно втілювати територіальні інтереси, та має потенціал залишитися лідером на все життя.

Міністерство оборони КНР вживає комплексних заходів для посилення військової готовності та всебічного підвищення бойових можливостей для “нової ери”. Стратегія КНР передбачає повністю перетворити НВАК на сили “світового рівня” до середини 21 століття [41]. Наразі КНР працює над тим, аби всебічно модернізувати національну оборону та збройні сили країни та завершити її до 2035 року [41]. Загалом, цілями модернізації НВАК є: до 2020 року автоматизація збройних сил НВАК та інтеграція інформаційно-комунікаційних технологій; до

2027 року розбудова й професіоналізація армії; до 2035 року повна модернізація, інтеграція штучного інтелекту, автономія командування і управління НВАК; до середини 21-го століття - здатність “вести і вигравати війни” [39]. Так, офіційний оборонний бюджет за Сі Цзіньпіна став більше на 63 відсотки з 2013 по 2022 роки [40]. Крім того, оскільки оборонні витрати Китаю непрозорі й приховані в бюджетах урядових відомств, багато дослідників вказують на те, що реальний оборонний бюджет КНР є набагато вищим за опубліковані цифри [47]. Стрімко зростаючий бюджет КНР відображає рішучу прихильність Сі до військової модернізації та відданість ширшим стратегічним цілям Китаю – стати великою світовою державою і забезпечити захист своїх територіальних інтересів.

Безпекова політика КНР визначена документом Національної оборонної політики Китаю, де основною метою національної оборони Китаю “в нову еру” є “рішуче забезпечення суверенітету, безпеки та інтересів розвитку КНР” [41, 5.03.24]. Так, Міністерство оборони КНР визначило безпекові цілі для КНР: стримувати і протистояти агресії, забезпечувати національну політичну безпеку, безпеку народу та соціальної стабільності; протистояти “незалежності Тайваню” та стримувати її; розправитися з прихильниками сепаратистських рухів, таких як “незалежність Тибету” та створення “Східного Туркестану”; захищати національний суверенітет, єдність, територіальну цілісність і безпеку; захищати морські права та інтереси Китаю; захищати інтереси безпеки Китаю в космічному та кіберпросторі; захищати закордонні інтереси Китаю; і підтримувати сталий розвиток країни [41]. Тут важливо підкреслити, що КНР почала “рішуче” відстоювати свої інтереси та території на які претендує, аби захистити свій національний суверенітет і територіальну цілісність, що підкреслює у своїй стратегії [41]. Спірні острови Південно-Китайського моря (ПКМ) та Рібацькі острови (японською Пікові острови) КНР вважає невід'ємною частиною своєї території, про що зазначає на початку своєї оборонної стратегії [41]. Військова стратегія КНР залишається заснованою на концепції “активної оборони” це означає, що основна увага її військової стратегії зосереджена на захисті власної

території та інтересів, але у разі загрози та агресії КНР можуть відповісти силою [41].

Стратегія КНР підкреслює, що КНР “ніколи не шукатиме гегемонії, експансії чи прагнудиме будь-якої сфери впливу” [41, 05.03.24]. Міністерство оборони КНР постановляє, що войовничість призведе КНР до краху, що китайська нація завжди була миролюбною, тому КНР ніколи не заподіє страждань жодній іншій країні [41]. Крім того, КНР у своїй оборонній стратегії твердо підтримує свободу судноплавства та польотів усіма країнами відповідно до міжнародного права [41]. КНР може наголошувати на своїй відданості миру та неутручанні в справи інших країн, проте її рішучі дії в Південно-Китайському морі щодо відстоювання територіальних претензій регулярно викликають серйозне невдоволення сусідніх країн. Та як вже було зазначено в попередньому розділі, дії КНР на повітрі й морі порушують свободу судноплавства та польотів, здійснюючи ризиковані зіткнення із США, зокрема.

Крім того, Сі Цзіньпін розглядає економічну і військову міць як два взаємозалежні аспекти головної державної мети “сильного Китаю” [51]. Так, найбільш визначна проєкція економічної міці КНР вбачається в ініціативі Сі Цзіньпіна “Один пояс, один шлях” (ОПОШ) за допомогою якої Сі може формувати міжнародний порядок, який орієнтований на інтереси Китаю, розширюючи вплив у міжнародному співтоваристві. Ця ініціатива демонструє глобальні амбіції адміністрації Сі Цзіньпіна, яка залучила більше ніж 151 країн та сприяла розвитку інфраструктури, торговельних зв'язків, економічного співробітництва та впровадження китайського впливу в Азії, Європі та Африці [68]. ОПОШ також розглядається як форма економічного впливу та просування нового світового порядку, що може вплинути на внутрішню політику та управління країн-учасниць [66]. Дана ініціатива посилює економічний вплив Китаю, розширює стратегічну присутність Китаю в ключових регіонах та демонструє його амбіції перекроїти міжнародний устрій.

Політика неутручання Китаю у внутрішні справи інших країн є фундаментальним принципом безпекової політики, яка є одним із “П'яти принципів

мирного співіснування”. Ці принципи, включають взаємну повагу до суверенітету і територіальної цілісності, взаємний ненапад, невтручання у внутрішні справи один одного, рівність і взаємну вигоду та мирне співіснування [67]. Принцип невтручання також узгоджується із принципом безпекової політики КНР не вступати в союзи. КНР на відміну від США, у своїй стратегії зазначає, що виступає за партнерство, а не за союзи, і не приєднується до жодного військового блоку [41]. “Договір про дружбу, взаємодопомогу і співробітництво” між Китаєм і Північною Кореєю залишається єдиним офіційним союзом країни [70]. За словами міністра закордонних справ Ван І, КНР встановила 72 партнерства в різних формах і на різних рівнях з 67 країнами і 5 регіонами або регіональними організаціями, які охоплюють всі основні країни і регіони світу [63]. Втім, низка дослідників зазначають про помітну стратегічну перебудову відносин КНР із Росією за Сі Цзіньпіна [48,43]. Китай у своїй оборонній стратегії зазначає, що “доклав усіх зусиль для створення сприятливих умов для свого розвитку шляхом підтримки миру у всьому світі” та “широко сподівається, що всі країни оберуть шлях мирного розвитку і спільно запобігатимуть конфліктам і війнам” [41, 05.03.24]. Незважаючи на розпочату Росією широкомасштабної війни в Україні, що викликало різке засудження переважної більшості країн, адміністрація Сі Цзіньпіна продовжує зміцнювати свої відносини та співпрацю з Росією. Китайсько-російські відносини є “хорошим прикладом для нового типу міжнародних відносин”, – сказав міністр закордонних справ Цінь Ган, зазначивши, що якщо дві країни працюватимуть разом, “світ матиме рушійну силу до багатополярності та більшої демократії в міжнародних відносинах, і глобальний стратегічний баланс і стабільність будуть краще забезпечені” [42, 11.03.24]. Таким чином, Росія є ключовим партнером Китаю, який поділяє спільне бачення бажаного міжнародного порядку. Зміцнюючи свої позиції в суперництві зі США та іншими західними країнами за міжнародний порядок, дві країни зміцнили взаємну підтримку та співпрацю, тож можна очікувати, що КНР працюватиме над зміною існуючого міжнародного порядку шляхом поглиблення стратегічної співпраці з Росією, з якою він має спільне

бачення бажаного міжнародного порядку, поряд з посиленням ядерного та іншого військового потенціалу.

Отже, Сі Цзіньпін здійснив трансформацію політики КНР на більш рішучу та амбітну, де основною метою безпекової стратегії Китаю “в нову еру” є “рішуче” забезпечення суверенітету, безпеки та інтересів розвитку КНР. Персоналістична диктатура Сі Цзіньпіна та централізований контроль влади дозволяє ефективніше проводити активну політику мілітаризації задля досягнення територіальних інтересів. КНР прагне суттєво збільшити свій глобальний вплив виступаючи за “новий тип міжнародних відносин”, “спільноту зі спільним майбутнім для людства”, прагнучи стати “світовим лідером за сукупною національною силою і міжнародним впливом”. Стратегія КНР передбачає повністю перетворити НВАК на сили “світового рівня” до середини 21 століття аби КНР могла стримувати та перемогти втручання інших сторін, таких як США у свої стратегічні інтереси.

РОЗДІЛ 3. ТАЙВАНСЬКЕ ПИТАННЯ В АРХІТЕКТУРІ РЕГІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ТИХОГО ОКЕАНУ

3.1. Стратегії національної та регіональної безпеки Тайваню

Ма Інцзю, представник партії Гоміндан, що відома своєю китайською націоналістичною ідеологією, яка виступає за більш тісні зв'язки з Китаєм, був президентом Тайваню з 2008 по 2016 роки. Він проводив політику тіснішої економічної інтеграції з КНР, відому як політика примирення або зближення через протоки, спрямовану на зменшення напруженості та сприяння економічному співробітництву. Ма Інцзю підсумував свої дипломатичні прагнення у фразі, яка закликає Тайвань і Китай “зіткнутися з реальністю, встановити взаємну довіру, відкинути суперечки та спільно створити взаємовигідну співпрацю” [82, с. 18]. Адміністрація Ма визнала Консенсус 1992 року (політики “одного Китаю”), який передбачає, що Тайвань є частиною Китаю, що сприяло відновленню відносин з КНР, адже це відповідає послідовній позиції КНР, на чому наголосив Сі Цзіньпін: “доки Консенсус 1992 року і його основні цінності визнаються, ми готові до діалогу” [79, с.10]. Це створило основу для комунікації з Пекіном, визнавши, що у світі існує лише один Китай. Основна позиція Ма Інцзю проявлялася в підтримці статус-кво, що було виражено його політикою “трьох ні”: ніякого об'єднання, ніякої незалежності та ніякого застосування сили [78]. Так як політика Ма була направлена на економічну інтеграцію з КНР, за 8 років перебування Ма на посаді президента було підписано 23 економічні та політичні угоди [76]. Дана політика зближення Ма призвела до створення “трьох зв'язків” (поштового, транспортного і торговельного сполучення) з КНР, активізувала туризм між протоками, а в межах найбільш значущої економічної Угоди про вільну торгівлю між Тайванем і Китаєм, дозволила торгівлю через протоку 539 тайванських товарів із усуненням тарифних та митних бар'єрів [82, 85]. За адміністрації Ма було відновлено назву Республіка Китай для державних установ замість Тайвань, скасувавши успіхи попередника, щоб не скласти враження, що Тайвань – окрема країна і не провокувати КНР [80].

Ма Інцзю мав підписати Угоду про торгівлю послугами через Тайванську протоку (CSSTA), яка мала на меті лібералізувати торгівлю послугами між Тайванем і Китаєм, дозволивши китайським компаніям інвестувати в широкий спектр секторів послуг на Тайвані, і навпаки [77]. Однак дана спроба ще глибшого посилення економічної залежності від КНР зіткнулась зі значною опозицією з боку різних верств населення Тайваню, які були стурбовані потенційним негативним впливом на місцевий бізнес і економіку, а також ширшими наслідками для суверенітету і безпеки Тайваню, що призвело до протесту “Рух соняшників” [77]. Так, тайванцям вдалося скасувати підписання угоди, яка б потенційно ускладнила для Тайваню збереження його незалежного управління і демократичної системи. Тут варто зазначити, що незважаючи на те, що президент Ма значною мірою відмовився від політики зменшення впливу китайської культури, історії та ідентичності попередника Чену, тайванська ідентифікація продовжувала стрімко зростати навіть під час правління президента Ма Інцзю, що пояснює спротив громадськості, який зрештою закінчив правління Ма [91].

Загалом, Мао розвинув найкращі відносини з КНР, які Тайвань мав за чверть століття, що також підкреслює особиста зустріч із Сі Цзіньпіном у Сінгапурі в листопаді 2015 року, що стало першою в історії зустріччю між лідерами КНР і Тайваню [77]. Незважаючи на те, що, Ма Інцзю і його партія заявили в 2008 році, що вони виступають проти возз'єднання, вони мало що зробили для цього. Так, багато дослідників говорять, що восьмирічний політичний курс Ма був чітко спрямований на інтеграцію Тайваню в китайську націю, подолання розриву з КНР, протидію незалежності Тайваню, сприяння примиренню і, зрештою, об'єднанню між двома берегами протоки [92]. Ма застосував стратегію *bandwagoning* – розвивав дружні відносини із загрозовою державою для того щоб уникнути загрози вторгнення КНР та отримати привілеї у вигляді економічних вигод. Політика зближення про-китайського президента Ма хоча і сприяла відносному спокою між протоками, втім вона мала короткострокові вигоди, і в довгостроковому плані наносила згубний вплив для національної безпеки Тайваню.

Обрання Цай Інвень президенткою від Демократичної прогресивної партії, яка традиційно виступає за незалежність, у січні 2016 року завершило період теплих відносин через протоку. Її політичний курс базується на “чотирьох запов’язаннях”: збереження вільної і демократичної конституційної системи, забезпечення того, щоб Китайська Республіка (Тайвань) і КНР не були підпорядковані одна одній, опір анексії або посяганням на суверенітет Тайваню та забезпечення того, щоб майбутнє Китайської Республіки (Тайваню) визначалося волею тайванського народу [95]. Так, адміністрація Цай Інвень на відміну від Ма часто акцентує на волі тайванського народу та його інтересах. Цай Інвень навпаки була стурбована швидким розширенням економічних обмінів через протоку, тож аби зменшити економічну залежність Тайваню від КНР, Цай Інвень запровадила одну з найбільш відомих ініціатив її адміністрації – Нову політику, спрямованої на Південь, яка розширила економічні зв'язки з країнами АСЕАН, країнами Південної Азії, включаючи Австралію і Нову Зеландію [78]. Так стратегія Цай, яка спрямована на диверсифікацію міжнародних відносин Тайваню шляхом відокремлення від Китаю призводить до значущого прогресу для Тайваню в довгостроковій перспективі, на протиположному полюсу ініціативам Ма які перестали існувати, як тільки КНР вирішив зупинити діалог, оскільки Цай не визнала політику “одного Китаю” [90]. Наполягаючи на тому, що “два береги протоки є двома суверенними державами”, Цай Інвень вважає Консенсус 1992 року (політику “одного Китаю”) неприйнятним, оскільки є посяганням на суверенітет і автономію країни, тому адміністрація Цай на відміну від Ма відмовилась підтримати Консенсус, що сприяло миттєвому погіршенню відносин через протоку та зростанню напруженості [73, 78]. Як наслідок, Тайвань втратив 10 дипломатичних партнерів за період її президентства, оскільки Китай активізував свої зусилля з ізоляції острова на міжнародному рівні, чого він не робив при адміністрації Ма протягом 8 років у межах договірної політики Ма із Сі “дипломатичного перемир'я” [90, 98]. Під час, президентства Ма, у період з 2009 по 2016 рік, Тайвань брав участь в якості спостерігача у Всесвітній асамблеї охорони здоров'я та в Міжнародній організації

цивільної авіації [90]. Проте, оскільки Цай Інвень відкинула принцип “одного Китаю”, Тайвань більше не бере участь в цих організаціях [73].

Адміністрація Ма проводила політику демілітаризації: було ще більше зменшено чисельність армії та з кожним роком витрати на оборону Тайваню стрімко скорочувались [86]. Так, з 3% від ВВП оборонний бюджет зменшився до 1,8% під кінець терміну правління Ма, що значно нижче обіцянки президента підтримувати оборону на рівні не менше 3% [83, 86]. Політика демілітаризації Тайваню від Ма є очікуваним кроком, враховуючи про-китайський вектор політики. Натомість, Цай Інвень зосередилася на підвищенні обороноздатності Тайваню, оборонний бюджет Тайваню з початку каденції Цай Інвень прогресивно зростає – з 2019 по 2023 рік витрати зростали в середньому на 5% на рік, а у відсотковому відношенні від ВВП збільшилися до 2,5% [84]. Втім, цей результат залишається досить невеликим показником для Тайваню, який прагне чинити потужний спротив КНР. Враховуючи, що станом на 2021 рік Ізраїль витрачав 5% від свого ВВП на оборону, та навіть Україна станом на 2021 рік витрачала 4% від свого ВВП, Тайваню необхідно суттєво підвищити оборонний бюджет аби кинути виклик КНР [87].

Значна кількість дослідників зазначають про прогрес, який досягла Цай Інвень, відновивши однорічний термін обов'язкової військової служби для придатних чоловіків, які народилися 1 січня 2005 року або пізніше [88]. Хоча Ма і знизив термін до 4 місяців підготовки, проте до нього вже був встановлений дворічний термін адміністрацією Чена, тож незважаючи на те, що Цай Інвень прибрала мізерний термін, що є необхідним кроком, вона лише встановила норму [89]. Тим паче, адміністрація Цай Інвень оголосила про однорічний термін лише 2022 року та спланувала реалізацію плану на 2024 рік. Це вказує про те, що адміністрація Цай не поспішає схвалювати необхідне рішення про збільшення служби чоловіків, яке могло б бути схвалено та реалізовано значно раніше та принести вже сьогодні результати належної підготовки військовослужбовців.

Серед досягнень Цай також часто зазначають про Закон про боротьбу з інфільтрацією від 2019 року, що покликаний запобігти проникненню КПК на

центральні та місцеві вибори на Тайвані серед інших видів проникнення КНР [94]. Так як Китай використовує тактику “Єдиного фронту” для вербування та придушення інакомислення в Тайвані, просуваючи наративи Комуністичної партії Китаю, Цай Інвень ввела Закон для того аби протидіяти впливу китайської дезінформаційної кампанії та шпіонажу в демократичну політичну систему Тайваню [93]. Так, згідно із Законом було заарештовано багато про-китайських осіб, що є дійсно важливим досягненням Цай у боротьбі зі впливом КНР та забезпечення безпеки демократичним виборам та іншим процесам, які впливають на стійкість тайванського суспільства та вільного політичного устрою [94]. Також були внесені зміни, які посилюють обмеження на поїздки до Китаю для тих, хто володіє або має доступ до ключових технологій, пов'язаних з національною безпекою, тощо, аби захистити інтелектуальну власність Тайваню проти КНР [96]. Дана нововведена політика Цай відображає відданість її адміністрації забезпеченню національної безпеки Тайваню в межах опору китайському зазіханню на суверенітет.

Варто порівняти як безпекова політика Тайваню змінилась з точки зору тайванської ідентичності, адже фактор ідентичності став фундаментальним компонентом національної стратегії безпеки Тайваню за Цай Інвень, як основа національної єдності, політичної стабільності та міжнародної підтримки. Адміністрація Ма Інцю навпаки наголошувала на спільних культурних та історичних зв'язках між Тайванем і КНР, просуваючи почуття китайської ідентичності, де докладалися зусилля, щоб підкреслити спільність, а не відмінності [92]. Так, наприклад, Ма віродив традиційний для партії Гоміндану дискурс про необхідність посилення конфуціанської етики, а також видав власну книгу “Рідний дух: Зразкова історія Тайваню”, яка кинула виклик наративу століттям трагедії Тайваню і підкреслила внесок у модернізацію Тайваню цинських правителів, таких як Лю Мінчуань, і лідерів Республіки Китаю, таких як Чан Чін-Куо [92]. На противагу, Цай Інвень навпаки проводить політику зміцнення тайванської культури та ідентичності. За її адміністрації було побудовано 228 монументальних (меморіальних) парків, визнаючи історичну трагедію, що сприяє історичній

обізнаності та зміцнює тайванську ідентичність і національну єдність [74]. Крім того, за Цай Інвень було запроваджено нову обкладинку паспорта зі значно зменшеним розміром шрифту “Китайська Республіка”, при цьому зі значно збільшеним словом “Тайвань”, що розміщено безпосередньо над словом “паспорт” [75]. Так, Цай прокоментувала дану політику як підвищення визнання країни за кордоном, що чітко демонструє світові, що “Ми – тайванці!” [30]. Також за президентства Ма, наявні де-факто посольства Тайваню в усьому світі мали назву міста Тайбей, аби не провокувати КНР. Проте за адміністрації Цай, було вперше вжито сміливий дипломатичний відхід від норми – офіційне відкриття де-факто посольства в Литві під назвою “Тайвань” [97]. Дане рішення адміністрації Цай відображає сміливі зміни в її безпековій та зовнішній політиці, що демонструє рішучість лідерки відстоювати суверенітет та окрему ідентичність Тайваню на світовій арені та сигналізує про відхід від минулих, більш обережних стратегій.

Загалом, дослідивши велику кількість літератури, можна вважати, що Тайвань значною мірою покладається на захист від США, що пояснює низький оборонний бюджет та брак нагальних оборонних ініціатив. Згідно з опитуванням, станом на 2022 майже 60% тайванців вважають, що США відправлять свої війська аби допомогти захистити Тайвань [81]. Це може пояснити той факт, що тайванський уряд не достатньо сильно спрямовує свої зусилля на стрімке посилення оборонної спроможності.

Отже, безпекова політика Тайваню трансформувалась з політики зближення з КНР Ма Інцзю та поступову інтеграцію Тайваню в китайську націю на політику обережного опору КНР та відстоювання тайванської ідентичності Цай Інвень. Безпекова політика Ма Інцзю була направлена на демілітаризацію Тайваню, аби не провокувати КНР, натомість Цай вдалося врегулювати мізерні показники та впровадити ініціативи на посилення тайванської ідентичності. Втім, брак нагальних дієвих оборонних ініціатив вказує на те, що Тайвань значною мірою покладається на захист від США, що пояснює досі низький оборонний бюджет та поступові, але не нагальні ініціативи на зміну оборонної стратегії.

3.2. Безпекова політика КНР щодо Тайваню

Для Китаю возз'єднання Тайваню є критично важливим кроком у його кампанії з “великого відродження нації” та зі зміни міжнародного порядку й перетворення на провідну світову державу. З 2017 року Сі Цзіньпін пов'язує об'єднання Тайваню з “великим відродженням китайського народу”, яке має бути досягнуте до 2049 року [155]. Сі Цзіньпін заявив, що об'єднання з Тайванем є одним з 14 обов'язкових пунктів, необхідних для досягнення “великого відродження китайської нації”, стверджуючи, що сепаратизм Тайваню під керівництвом Цай Інвень залишається “найсерйознішою прихованою небезпекою для національного відродження” [152, с.3]. Сі Цзіньпін неодноразово заявляв, що возз'єднання Тайваню з КНР є “неминучим”, що вказує на чітку та рішучу позицію лідера. Відповідно до Консенсусу 1992 року, Пекін стверджує, що існує лише “один Китай” і Тайвань є його невід'ємною частиною, а також основним стратегічним інтересом КНР у межах утвердження суверенітету і територіальної цілісності [144]. Наголошуючи на неподільності китайської території, КНР прагне стримати сепаратистські рухи на Тайвані та утвердити свою владу над островом. Завоювання Тайваню та контроль Тайванської протоки втілить значні територіальні та морські претензії КНР та розширить регіональний та глобальний вплив КНР. Розширення суверенної зони також дозволить Китаю контролювати торгове судноплавство, що є потужним важелем для просування своїх інтересів та тиску на сусідів [149]. Нарешті, захоплення Тайваню дозволить пекінському режиму контролювати тайванську напівпровідникову промисловість, на яку припадає основна частина світового виробництва [107].

Згідно з Білою Книгою КНР 2022 року, мирне возз'єднання і “одна країна, дві системи” (збереження власної економічної та політичної системи) є основними принципами КНР, якими вона воліє послуговуватись для вирішення тайванського питання, що є “найкращим підходом до реалізації національного возз'єднання” [136, 02.04.24]. Сі Цзіньпін відродив гасло “одна країна, дві системи”, яке не згадувалося з 2005 року, що відображає рішучість Сі досягти значного прогресу під

його керівництвом у просуванні відносин між країнами в напрямку возз'єднання [141]. Згідно з Білою Книгою: “Щоб реалізувати мирне возз'єднання, ми [КНР] повинні визнати, що КНР і Тайвань мають свої власні відмінні соціальні системи та ідеології. Принцип “одна країна, дві системи” є найбільш інклюзивним рішенням цієї проблеми. Цей підхід, який ґрунтується на демократичних принципах, демонструє добру волю, спрямований на мирне вирішення тайванського питання і забезпечує взаємну вигоду. Відмінності в суспільному устрої не є ні перешкодою для возз'єднання, ні виправданням для сепаратизму” [136, 02.04.24]. Втім, Гонконг є чудовим прикладом, як на практиці працює модель “одна країна, дві системи”, у межах якої Китай втручається у ЗМІ, арештовує відомих продемократичних активістів, дискваліфікує продемократичних законодавців та кандидатів на вибори, опосередковано здійснює свій вплив на інституції Гонконгу використовуючи колаборантів КПК, які перебувають на вищих керівних посадах місцевого уряду, що призводить до внутрішнього послаблення демократичних інституцій [137]. Крім того, суперечливі та розпливчасті формулювання декларації зумовлюють значний простір для двояких тлумачень, чим і зловживає КНР [138]. КНР довів, що комуністична диктатура жодним чином не підтримуватиме демократичну державу під її суверенітетом навіть у контексті формули “одна країна, дві системи”. Тож спираючись на показовий приклад Гонконгу можна зробити висновок, що Пекін зробить усе можливе, щоб уповільнити демократичний розвиток Тайваню та асимілювати під своїм всепоглинаючим контролем у разі мирного возз'єднання за моделлю “одна країна дві системи”. Втім безпекова політика КНР щодо Тайваню і без офіційно застосованої моделі “одна країна, дві системи” включає широке розповсюдження дезінформаційних кампаній, кібератак, та економічний примус [143]. Так, наприклад, КНР застосувала економічний примус проти Тайваню після обрання у травні 2016 року президентки Цай Інвень від Демократичної прогресивної партії, що традиційно підтримує більш незалежну від КНР позицію [147]. Через місяць після виборів Китай призупинив прийом туристичних груп на острів, що призвело до значних збитків Тайваню у зв'язку зі зниженням туризму на 22 відсотки порівняно з 2016 роком [147].

Хоча Пекін заявляє, що віддає перевагу мирному об'єднанню, він стверджує про свою рішучість застосувати силу для возз'єднання з Тайванем у разі необхідності, і кодифікував цю рішучість в Анти-сецесійному Законі від 2005 року [136]. Згідно зі статтею 8 цього Закону: “якщо сили, що виступають за “незалежність Тайваню”, будуть діяти під будь-яким ім'ям або будь-якими засобами, щоб спричинити факт відокремлення Тайваню від Китаю, або якщо відбудуться серйозні інциденти, що призведуть до відокремлення Тайваню від Китаю, або якщо можливості мирного возз'єднання будуть повністю вичерпані, держава застосовуватиме немирні засоби та інші необхідні заходи для захисту суверенітету і територіальної цілісності Китаю” [139, с. 2]. Крім того, КНР чітко застерігає США та інших країн від втручання в її внутрішні справи, особливо щодо тайванського питання: “Вирішення тайванського питання і досягнення національного возз'єднання є внутрішньою справою Китаю, яка не підлягає втручанням будь-яких зовнішніх сил” [139, с.1]. Сформулювавши вирішення тайванського питання як внутрішню справу КНР, Пекін прагне стримати зовнішнє втручання і зберегти контроль над процесом возз'єднання. Тож сучасна безпекова політика КНР щодо Тайваню є більш агресивною та експансіоністською, адже КНР рішуче заявляє, що ніколи не відмовиться від застосування сили для возз'єднання Тайваню.

Під проводом більш рішучої та впевненої політики Сі Цзіньпіна, Китай активізував свою кампанію військового примусу, все частіше використовуючи немирні засоби для досягнення своєї мети. Наприкінці 2016 року Народно-визвольна армія Китаю (НВАК) збільшила частоту обльотів Тайваню бомбардувальниками, зробивши дані маневри новою постійною реальністю Тайваню [156]. З 2019 року, китайський військовий тиск зайняв центральне місце в Тайванській протоці: у березні 2019 року два винищувачі НВАК вперше з 1999 року перетнули середину лінії – неофіційного кордону між Тайванем і КНР [150]. Крім того, у вересні 2020 року речник Міністерства закордонних справ КНР заявив: “У протоці не існує так званої серединної лінії” [155, с. 95]. Ця лінія була засобом підтримання миру та стабільності в Тайванській протоці, тож ця подія стала

значущою, а порушення та відмова від неї з боку КПК стало поступовим кроком до того, щоб заявити, що води та повітря навколо Тайваню є її власністю. Загальна кількість розгорнутих літаків досягла нового максимуму в квітні 2021 року, коли 25 бойових літаків, у тому числі 14 винищувачів Shenyang J-16, 4 винищувачі Chengdu J-10, 4 бомбардувальники Xian H-6, 2 протичовнові літаки Shaanxi Y-8 і 1 літак раннього повітряного попередження й управління Shaanxi KJ-500, одночасно були присутні в тайванській ідентифікаційній зоні протиповітряної оборони [155]. У 2021 році Тайвань зафіксував 969 вторгнень китайських військових літаків у свою ідентифікаційну зону ППО – більш ніж удвічі більше, ніж 380 вторгнень у 2020 році, тоді як у 2022 році загальна кількість вторгнень китайської авіації в ідентифікаційну зону ППО Тайваню становила 1115,56 [151]. Крім майже щоденних повітряних операцій поблизу Тайваню, КНР проводять рутинне військово-морське патрулювання через серединну лінію, дедалі більш великі та складні навчання поблизу Тайваню, польоти бойових безпілотників поблизу Тайваню і навколо нього, а також польоти у повітряному просторі острова Кінмена, який перебуває під управлінням Тайваню [140]. Дана політика КНР направлена на стримування проявів незалежності Тайваню та залякування громадськості та уряду Тайваню для прийняття умов КНР. Активізована мілітарна діяльність під керівництвом Сі спрямована на демонстрацію військової переваги і сигналізують про готовність Пекіна застосувати силу в разі необхідності.

КНР під лідерством Сі Цзіньпіна тримає в значній напрузі регіональну спільноту щодо вторгнення на Тайвань. Директор ЦРУ США Вільям Бернс заявив у 2023 році, що Сі Цзіньпін доручив НВАК “бути готовими” до “успішного вторгнення” на Тайвань до 2027 року, але додав, що “це не означає, що він вирішив здійснити вторгнення”, проте “є нагадуванням про серйозність його намірів та амбіцій” [148 с. 2]. Так, наказуючи НВАК бути готовою до потенційного вторгнення до 2027 року, Сі Цзіньпін має на меті чинити тиск на Тайвань і США, прагнучи якомога скоріше вирішити тайванське питання для реалізації своєї безпекової стратегії.

Так дослідницька служба Конгресу США заявляє, що НВАК, пройшли десятирічну програму модернізації, спрямовану, у першу чергу, на розвиток потенціалу, необхідного для анексії Тайваню [140]. Для реалізації політики возз'єднання з Тайванем, відповідно до політики “одного Китаю”, Сі Цзінпін збільшує оборонний бюджет та активно нарощує свій військово наступальний потенціал. Витрати на оборону за Сі прогресивно збільшуються: порівняно з 2013 року оборонний бюджет збільшився на 63 відсотки у 2022 році [154]. У звіті Міністерства оборони США “Військові та безпекові розробки за участю КНР 2022 року” вказується, що у 2021 році НВАК збільшила кількість військових навчань, спрямованих на Тайвань, загальною кількістю понад 20, що значно більше ніж 13 у 2020 році [145]. Також, за останні п'ять років помітно зросла кількість китайських винищувачів і військових кораблів, які перехоплюють американські і союзницькі сили в Індо-Тихоокеанському регіоні [147]. Так, у межах воєнної модернізації, згідно зі звітом Китайського інституту аерокосмічних досліджень “Організація Ракетних військ НВАК” 2022 року, ракетні війська НВАК стрімко зросли на 10 ракетних бригад, з 29 до 39 бригад з 2017 по 2019 рік, тобто на понад 33% [142]. НВАК тренується для здійснення таких військової операцій як ракетні удари, захоплення невеликих віддалених островів Тайваню, блокади, висадки морського десанту, (що вважається найскладнішою операцією для КНР завдяки складному географічному ландшафту Тайваню), і захоплення самого Тайваню [140].

Крім того, на 20-му з'їзді КПК 2020 року було внесено поправку до конституції, яка прямо зазначає відданість партії “рішучому протистоянню та стримуванню сепаратистів, які прагнуть незалежності Тайваню”, а також посилення ролі військових у просуванні возз'єднання [142]. Кодифікуючи зобов'язання протистояти і стримувати сепаратистську діяльність, спрямовану на здобуття незалежності Тайваню, КПК прагне зміцнити внутрішню підтримку своєї політики щодо Тайваню і надіслати чіткий сигнал як китайцям, так і міжнародній спільноті про свою позицію.

За Сі Цзінпіна було збільшено тиск на країни та міжнародні організації, щоб вони дотримувалися принципу “одного Китаю”, який заперечує суверенітет

Тайваню та його представництво в міжнародному співтоваристві. Таким чином, КНР за керівництва Сі Цзіньпіна активно продовжував обмежувати дипломатичний простір Тайваню, переконуючи інші країни розірвати офіційні відносини з Тайпеем і замість цього визнати Пекін. Так, Тайвань станом на сьогодні підтримує офіційні дипломатичні відносини лише з 12 країнами світу, які розвиваються, і на жаль це число постійно зменшується завдяки політиці примусу та підкупу КНР [146]. Так, наприклад, вважається, що Кірібаті переспрямувала своє визнання з Тайваню на КНР, адже отримала пропозицію від Пекіна допомогти модернізувати системи морського та повітряного транспорту [153]. Крім того, Пекін виключив Тайвань з міжнародних організацій, таких як Всесвітня асамблея охорони здоров'я, Міжнародна організація цивільної авіації та Міжнародна організація кримінальної поліції, серед інших [150]. Дана політика є дипломатичною ізоляцією Тайваню, яка є важливим компонентом ширшої політики безпеки Китаю щодо Тайваню, спрямованої на зміцнення контролю над островом і запобігання будь-яким крокам до незалежності. Обмежуючи міжнародний простір і легітимність Тайваню, Китай прагне досягти своїх стратегічних цілей і посилити свої претензії на Тайвань.

Отже, безпекова стратегія КНР під проводом Сі Цзіньпіна продовжує політику попередників, першочергово наголошуючи на мирному воз'єднанні з Тайванем шляхом впровадження моделі “одна країна, дві системи”. Втім, КНР не виключає варіант застосування немирних заходів для воз'єднання. У межах більш рішучої політики “сили” Сі Цзіньпіна та з огляду на стрімко зростаючу військову міць, КНР здійснює посилений мілітарний тиск на Тайвань, вдаючись також до економічного та дипломатичного тиску, аби примусити Тайвань прийняти умови КНР.

3.3. Особливості безпекової політики США щодо Тайваню

США віддані збереженню миру і стабільності в Тайванській протоці, як ключового компоненту безпеки всього Індо-Тихоокеанського регіону. Національні

інтереси США щодо Тайваню влучно відображає виступ Елі Ратнера, помічника міністра оборони США з питань безпеки в Індо-Тихоокеанському регіоні. Ратнер пояснив, що “безпека Тайваню є дуже важливою для США” з трьох причин: “вільна ринкова економіка”, яка є “цінним економічним і торговельним партнером для США”; “маяк демократичних цінностей і ідеалів”, який “різко контрастує з поглибленням авторитаризму і пригнічення в КНР” та те, що Тайвань “розташований у критично важливому вузлі першого острівного ланцюга, що закріплює мережу союзників і партнерів США” [99, с.1]. З геополітичної точки зору, Тайвань відіграє вирішальну роль у стратегії стримування, оскільки КНР може зламати ланцюг Перших островів, що суттєво послабить геополітичне домінування США в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні [100]. Крім того, Ратнер також підкреслює важливість Тайваню для міжнародної торгівлі, де свобода судноплавства та польоту є “абсолютно необхідною для глобальної торгівлі та процвітання” [101, 19.04.24]. Тайвань домінує у світовій напівпровідниковій промисловості, постачаючи понад 60% світових напівпровідників і понад 92% найсучасніших мікросхем [107]. Тайвань також є восьмим найбільшим торговим союзником США [108]. Крім того, зобов'язання США щодо забезпечення безпеки Тайваню мають значні наслідки для союзницької системи в регіоні Тихого океану. Якщо США значною мірою втратять стратегічний авторитет щодо належного захисту Тайваню, потенційна підтримка союзників США буде підірвана [102]. Ці фактори підкреслюють, що вільний Тайвань має вирішальне значення для США, тому США великою мірою зацікавлені в забезпеченні безпеки вільного від впливу КНР Тайваню, що підтримуватиме стабільність в регіоні та лідерство США.

Відповідно до політики “одного Китаю”, США не підтримують офіційних дипломатичних відносин з Тайванем [122]. Натомість вони підтримують неофіційні відносини через Американський інститут на Тайвані та Тайбейське економічне і культурне представництво, які були запроваджені згідно із Законом про відносини з Тайванем (ЗВТ) [122]. ЗВТ продовжує бути основою для зовнішніх відносин США з Тайванем з 1979 року, коли США обірвали офіційні відносини з Тайванем на користь КНР. Угода є насправді унікальною, адже США беруть

зобов'язання захищати Тайвань на основі внутрішнього законодавства, тобто дана безпекова політика США не ґрунтується на формальному оборонному договорі [123]. Безпекова політика США щодо Тайваню основана на цьому законі, де основна ідея полягає в тому, що майбутнє Тайваню має бути визначено мирним шляхом. Так, пункт 2(б)(4) цього закону є ключовим для визначення безпекової політики США, адже згідно з угодою “будь-які спроби визначити майбутнє Тайваню не мирними засобами, в тому числі шляхом бойкоту або ембарго, є загрозою миру і безпеці в західній частині Тихого океану, що викликає серйозне занепокоєння у США”, у межах чого США бере на себе зобов'язання захищати Тайвань від ворожих дій КНР [124, с. 65]. Таким чином, закон зобов'язує США надавати Тайваню озброєння оборонного характеру і “підтримувати здатність США протистояти будь-якому застосуванню сили або інших форм примусу”, що призвело до значних обсягів продажу озброєнь і військової співпраці між США і Тайванем [124, с. 65]. Відповідно до ЗВТ, США “нададуть Тайваню такі оборонні товари і оборонні послуги в такій кількості, яка може бути необхідною для того, щоб Тайвань міг підтримувати достатній потенціал самооборони” [128, 25.04.24].

Незмінна безпекова політика США з 1979 року щодо Тайваню це збереження статус-кво, що полягає в тому, що Тайвань продовжує користуватися фактичним суверенітетом: КНР не намагається об'єднати Тайвань і водночас Тайвань не проголошує формальної незалежності [108, 109]. Таким чином політика США щодо Тайваню відображає балансування між підтримкою безпеки Тайваню і дотриманням політики "одного Китаю", аби не провокувати КНР.

Крім того, безпекова політика США зводиться до концепції стратегічної невизначеності, якої США дотримуються протягом десятиліть щодо тайванського питання, включно з адміністрацією Трампа та Байдена [126]. Стратегічна невизначеність означає стан, за якого ні Китай, ні Тайвань не знають, чи втрутяться США в конфлікт через протоку, що дозволяє США забезпечувати безпеку Тайваню та уникати загострення конфлікту з КНР [126]. Своїми неоднозначними запевненнями в захисті Тайваню, визнаючи, що існує “один Китай”, Вашингтон намагається як запобігти нападу Пекіна на острів, так і утримати Тайбей від

проголошення де-юре незалежності. Ця стратегія покликана підтримувати невизначеність КНР щодо того як буде діяти США, і тим самим слугує механізмом стримування КНР. Політика стратегічної невизначеності також має свої переваги над стратегічною визначеністю у відносинах між двома потоками, оскільки дозволяє США домагатися від КНР економічних вигод, залишаючись при цьому головним союзником Тайваню [130]. Крім того, дана стратегія надає невизначеність Тайваню, що продовжує активно закуповувати зброю в США та покладатися на власні сили. Також крім економічної взаємопов'язаності, американсько-китайська співпраця має важливе значення, якщо міжнародне співтовариство сподівається вирішити широкий спектр критичних проблем, включаючи тероризм, кліматичних питань, загрози для здоров'я населення, а також постачання і споживання енергії [132]. Тому збереження статус-кво залишається важливою політичною метою для Вашингтона. На момент свого зародження стратегічна невизначеність дійсно створювала достатній стримуючий фактор, де розвиток КНР ще можна було вважати мирним піднесенням [126]. Втім наразі все більш примусові дії Китаю демонструють, що дана стратегія США більше не має того стримуючого ефекту на КНР, який відкрито чинить спротив США в повітрі і на морі, ігнорує міжнародні правила та активізує свої військові навчання навколо Тайваню. У результаті багато науковців і аналітиків включно з Другим лейтенантом морської піхоти США Ітаном Д. Чаффі закликають до більш чітких, посилених зобов'язань США щодо стримування китайської агресії, переорієнтовуючи політику Вашингтона щодо Тайваню на стратегічну ясність [126, 129, 133, 104]. Власне, Ітан Д. Чаффі приходять до висновку, що “США більше не можуть розраховувати на стратегічну невизначеність для забезпечення ефективного стримування в Індо-Тихоокеанському регіоні”, що є цілком справедливим твердженням в контексті зростаючих агресивних дій КНР [129, 01.04.24].

Внаслідок того, що за Дональда Трампа безпекова політика США змінилась на стратегію рішучого стримування КНР та конфронтацію, було посилено загальну підтримку Тайваню [104]. У стратегіях США з каденції Трампа, Тайвань почав

відігравати більш значну роль ніж за адміністрації Обама [118]. Трамп зробив перехід від регіональної інституціоналізації до двосторонніх відносин напряду з Тайванем, що призвело до розвитку більш тісних зв'язків між США та Тайванем ніж за адміністрації Обама [120]. Адміністрація Трампа спробувала змінити американсько-тайванські політичні відносини з неофіційних на квазі-офіційні, активізувавши політичні контакти з Тайванем [104]. Трамп на початку своєї каденції 2 грудня 2016 року ініціював телефонну розмову з Цай Інвень, що стало першим прямим спілкуванням між лідерами країн з моменту встановлення дипломатичних відносин між США та Китаєм у 1979 році, безпрецедентно порушивши домовленість про “офіційні контакти” згідно із ЗВТ [103]. З огляду на неофіційний характер американо-тайванських відносин у межах ЗВТ, ця розмова стала потужним сигналом про те, що адміністрація Трампа може зайняти більш рішучу та стримуючу позицію щодо Китаю в питанні Тайваню [103]. Хоча президент Трамп безпрецедентно висловлював свої сумніви щодо дотримання політики “одного Китаю”, він як і всі інші президенти погодився дотримуватися цієї політики під час телефонної розмови з президентом Китаю Сі Цзіньпіном [115]. Адміністрація Трампа також вперше здійснила суттєву зміну, ухваливши Закон про поїздки до Тайваню, яким було не лише скасовано обмеження на заборону офіційних контактів між американськими чиновниками та їхніми тайванськими колегами, але який став другим внутрішнім законом США, пов'язаним з Тайванем, з моменту підписання ЗВТ, що засвідчило зміцнення дипломатичних відносин між обома державами [104]. Це спровокувало рішучу опозицію КНР, яка заявила, що цей закон серйозно порушує політику “одного Китаю” [103]. Так, 2020 року делегація на чолі з міністром охорони здоров'я США Алексом Азаром відвідала Тайвань, що стало першим візитом найвищого рівня посадовця Кабінету міністрів США з 1979 року [105]. Крім того, за президентства Трампа було збільшено частоту й публічність транзитів своїх військових кораблів через міжнародні води Тайванської протоки, що продемонструвало прихильність США до безпеки Тайваню [104]. У військовому плані адміністрація Трампа схвалила рекордну кількість угод з продажу зброї Тайваню [109]. Ці кроки свідчать про посилення та

покращення зв'язків між США та Тайванем. Політика стратегічної невизначеності за президента Трампа стала більш наступальною, у межах концепції всебічного стримування зростання могутності Китаю, як частини Індо-Тихоокеанської стратегії [110]. Більше того, в Індо-Тихоокеанській стратегії США 2019 року варто виділити дуже провокаційні для КНР твердження: “Сильний і безпечний Тайвань може стримувати агресію, захищати тайванський народ і його важко завойовану демократію, а також співпрацювати з КНР на власних умовах” [106]. Підкреслюючи необхідність сильного і безпечного Тайваню, стратегія Трампа свідчить про рішучу прихильність до підтримки обороноздатності і суверенітету Тайваню.

Політика Байдена є більш послідовною та менш провокаційною порівняно з політикою Трампа. За адміністрації Байдена, США посилює здатність Тайваню стримувати і захищатися від агресії з боку КНР [122]. США запровадили поправки до Закону про відносини з Тайванем 2022 року, що розширили надання зброї Тайваню з “оборонного характеру” до “зброї, що сприятиме стримуванню актів агресії з боку Народно-визвольної армії” [125, с.2]. Крім того, цей закон наділив Тайвань статусом “основного союзника поза межами НАТО”, що надає Тайваню значні переваги у сфері безпеки [125, 117]. Також американські військові планують навчати батальйон тайванської армії на військовій базі в США до 2025 року аби зміцнити потенціал збройних сил Тайваню, що є першим масштабним випадком коли тайванський батальйон, чисельністю від 600 до 800 військовослужбовців буде підготовлений США [131]. Так, США посилює стримування Китаю через озброєння та воєнну підготовку Тайваню, демонструючи поглиблення співпраці між Вашингтоном і Тайбеєм.

Адміністрація Байдена продовжила політику Трампа щодо посилення політичної взаємодії та офіційної взаємодії з владою Тайваню [105]. 21 січня 2021 року представник Тайваню в США (де-факто посол) Сяо Бі-хім був офіційно запрошений на церемонію інавгурації президента Джо Байдена, що стало безпрецедентним кроком з 1979 року [111]. У березні 2021 року Тайбей став свідком прибуття Джона Хеннессі-Ніланда, посла США в Палау, що стало першим

візитом на Тайвань чинного посла США відтоді, як дипломатичні відносини між США і владою Тайваню були розірвані [112]. Найбільш скандальним прикладом є також візит спікерки Палати представників Конгресу США Ненсі Пелосі до Тайваню у серпні 2022 року, що, за словами КНР, “є грубим втручанням у внутрішні справи Китаю”, і “серйозно підриває суверенітет і територіальну цілісність Китаю” [105, с.49]. Це спровокувало різку напруженість у протоці, де КНР активізував мілітарні операції, проте це продемонструвало велику підтримку Тайваню з боку США. За Байдена США вдалися до трансформації двосторонньої взаємодії Трампа з Тайванем на багатосторонню кооперацію, залучаючи союзників до участі в Тайванській протоці, що відображає нове стратегічне мислення Байдена щодо тайванської політики США, у межах якої співпраця Байдена з союзниками прискорила темпи інтернаціоналізації тайванського питання [113]. Адміністрація Байдена почала оприлюднювати спільні заяви зі своїми союзниками, у яких декларується зацікавленість у мирі і стабільності через Тайванську протоку [113]. На противагу лише одній спільній заяві з Австралією за адміністрації Трампа щодо безпеки в Тайванській протоці, адміністрація Байдена має цілу низку заяв із регіональними союзниками та поза регіоном включаючи такі країни: Австралія, Японія, Південна Корея, Філіппіни, Велика Британія, Індія, Канада, Франція, Німеччина, Італія [121]. Кожна спільна заява містить фразу на кшталт: ми підкреслюємо важливість збереження миру і стабільності в Тайванській протоці та навколо [121]. Таким чином, адміністрація Байдена заявляє всьому світу включно з Китаєм, що забезпечення миру в регіоні – це не просто бажання США, а воля багатьох впливових країн, де ,наприклад, дозвіл Японії використовувати свої бази для захисту Тайваню є ключовим для США. Дані заяви мають стримувати Китай, оскільки вони повідомляють йому, що в разі виникнення непередбачуваної ситуації на Тайвані, багато країн можуть підтримати США. Це може нівелювати силу Китаю і тим самим стримати агресію.

Політика адміністрації Байдена спрямована на те, щоб продемонструвати рішучу позицію США щодо Китаю і їхню прихильність до посилення здатності Тайваню до самооборони. Це включає посилення військової активності США -

особливо військово-морських операцій у міжнародних водах навколо Тайваню [118]. Наприклад, з моменту інавгурації Байдена до кінця жовтня 2021 року кораблі ВМС США 10 разів перетинали Тайванську протоку в межах так званого патрулювання свободи судноплавства [118]. З моменту вступу на посаду Байден неодноразово заявляв, що США захистять Тайвань у разі нападу КНР [135]. На прес-конференції у травні 2022 у Байдена в контексті небажання взяти участь у військовому конфлікті в Україні, запитали: “чи готові США взяти військову участь у захисті Тайваню, якщо до цього дійде?” [127, 25.03.24]. Байден відповів ствердно на питання, зазначивши, що “це зобов'язання, яке ми [США] взяли на себе”; доповнюючи, що “Ми [США] погоджуємось з політикою “Єдиного Китаю”, ми [США] підписалися під нею ... але ідея, що його [Тайвань] можна взяти силою ... не є доречною. Це розхитає весь регіон і стане ще однією акцією, подібною до тієї, що сталася в Україні. І таким чином, це тягар, який є ще сильнішим” [127, 25.03.24]. Проте незважаючи на те, що президент заявив, що США здійснять військове втручання в разі вторгнення Китаю на Тайвань, він не запропонував безумовної, прямої гарантії і не надав точних деталей як саме США візьме військову участь, прямо чи шляхом поставки озброєння. Взагалі з 2021 року президент Байден чотири рази заявляв, що США будуть захищати Тайвань, здавалося б, відмовляючись від стратегічної невизначеності, хоча пізніше офіційні представники Білого дому заявили, що політика США залишається незмінною [116]. Тим не менш, заява Байдена свідчить про те, що в міру того, як військові загрози з боку Китаю щодо Тайваню стають все більш гострими, необхідна більша ясність у зобов'язаннях США стати на захист Тайваню, щоб відповісти на зростаючу загрозу.

Адміністрація Байдена, так само як і адміністрація Трампа намагалась протистояти принципу “Одного Китаю”. У травні 2022 року Державний департамент США переглянув свою інформаційну довідку про відносини США з Тайванем, вилучивши з неї фрази «не підтримує незалежність Тайваню» і «визнає, що Тайвань є частиною Китаю», що викликало сильну опозицію з боку китайського уряду, втім тиждень потому твердження «не підтримує незалежність Тайваню»

було повернуто до інформаційного бюлетеня, але «визнає, що Тайвань є частиною Китаю» залишилося відсутнім [114]. Це демонструє, що США бояться провокувати КНР, адміністрація Байдена підтвердила, що політика “одного Китаю” залишається незмінною, але підкреслюють чітку і публічну відсутність позиції уряду США щодо питання суверенітету Тайваню.

На тлі посилення стратегічної конкуренції між США і Китаєм адміністрації Трампа і Байдена різко збільшили частоту, якість і кількість продажів зброї Тайваню, у тому числі продали Тайваню низку передових наступальних систем озброєнь [105]. У той час як повідомлення про продаж озброєнь США за часів адміністрації Обами у 2016 році йшли переважно до країн Близького Сходу, за Трампа у 2017 році пропонувані США продажі озброєнь дедалі частіше спрямовувались до країн Східної Азії, зокрема Тайваню [134]. Заступниця Державного секретаря США Венді Шерман заявила про те що поставки продажу зброю 2022 року є найбільшою кількістю повідомлень про продаж зброї Тайваню за останні 20 років [119]. Через брак статистичних даних варто зазначити, що генеральний директор національної безпеки Тайваню Цай Мін-Сн зазначає, що політика Вашингтона щодо стримування Пекіна не зазнає суттєвих змін за адміністрації Трампа чи Байдена [119].

Отже, безпекова політика США щодо Тайваню основана на ЗВТ, у межах якої США беруть на себе зобов'язання озброювати Тайвань аби тайванське питання було вирішено мирним шляхом. Хоча за адміністрації Трампа були безпрецедентно скасовані заборони на офіційні контакти між США й Тайванем, що було продовжено Байденем, політика США щодо Тайваню залишається поступовою та досить стриманою, аби не провокувати КНР. Це включає дотримання статус-кво, стратегії та політики “одного Китаю”. Крім того, безпекова політика США щодо Тайваню досі характеризується стратегічною невизначеністю, де двозначність щодо потенційного військового втручання має на меті утримати Китай, та не давати однозначних гарантій для Тайваню. Однак дедалі агресивніша поведінка Китаю ставить під сумнів ефективність стратегії невизначеності, що спонукає переоцінити

стратегію на користь більш рішучої та чіткої, щоб протистояти китайській агресії і підтримувати регіональну стабільність.

ВИСНОВКИ

1. Система безпеки в Тихоокеанському регіоні з точки зору реалізму характеризується складним стратегічним балансом сил за участю насамперед США, КНР та Тайваню. КНР прагне розширити свій вплив і забезпечити свої стратегічні інтереси, маючи на меті воз'єднання з Тайванем. Так, реалістична теорія пояснює чому КНР прагне застосувати будь-які методи для приєднання Тайваню, адже реалізація національних інтересів та влада є ключовими елементами реалізму, що також пояснює бажання КНР кинути виклик домінуванню США і змінити регіональний баланс сил на свою користь. США прагнуть підтримувати баланс сил – зберегти своє домінування і вплив у регіоні тому також проектують свою військову силу та озброюють Тайвань для стримування КНР. Дилема безпеки стимулює Тайвань, США та КНР озброюватися, і данна гонка озброєнь є постійною рисою системи безпеки Тихоокеанського регіону.
2. Згідно з положеннями наступального реалізму, зосередженого на великих державах, конкуренція між США та КНР за вплив та гегемонію є нескінченною. Це пов'язано з тим, що анархія змушує держави, які прагнуть безпеки, конкурувати одна з одною за владу, оскільки влада є найкращим засобом для виживання. Згідно з наступальною теорією, США буде продовжувати вести боротьбу за домінування, прагнучи розширити свої сфери впливу і не допустити зростання потужності суперника, що пояснює, чому США стримують КНР.
3. Наступальний реалізм пояснює, чому дії КНР стали агресивними, адже великі держави змушені постійно застосовувати наступальні та експансіоністські військові стратегії, коли це можливо, щоб забезпечити своє виживання. Такі дії КНР включають приєднання в односторонньому порядку та відстоювання спірних територій, які окреслені “лініями дев'яти штрихів”, спорудження і милітаризацію островів та розбудову військових баз у Тихому океані, агресивні морські та повітряні маневри армії КНР, що кидає

серйозний виклик регіональній гегемонії США та існуючому міжнародному порядку. Ці дії КНР спрямовані на більшу мілітаризацію регіону Тихого океану та встановлення контролю над регіоном, що збігається з баченням наступальних реалістів, які вважають, що міцніючі держави можуть діяти більш агресивно, щоб вирішити свої зовнішньополітичні проблеми з сусідами.

4. Стратегія безпеки США трансформувалась від політики залучення Барака Обами щодо КНР до політики рішучого стримування Дональда Трампа та Джо Байдена, де застосовується конфронтаційний та конкурентний підхід, адже КНР почав розглядатися як “єдиний конкурент, який має намір змінити міжнародний порядок”. Політика Обами “поворот до Азії” започаткувала переорієнтацію стратегії США на Індо-Тихоокеанський регіон, який відіграє центральну роль у стратегії США та який за адміністрації Трампа був вперше названий пріоритетним регіоном для Міністерства оборони (МО) США. Ще однією ключовою зміною стратегії США є відновлення та посилення ролі союзників та партнерств США після політики Дональда Трампа “Америка понад усе”. Безпекова стратегія США першочергово фокусується на основній загрозі – КНР, що також пояснює переорієнтацію фокусу США на регіон Тихого океану, а посилена увага узгодженим зусиллям із союзниками фактично направлена на колективне стримування КНР. США за Джо Байдена посилюють стримування суперників у межах стратегії інтегрованого стримування, що є центральною оборонною політикою США.
5. Стратегія безпеки КНР трансформувалась від стриманої політики “hide and bide” до агресивної та рішучої політики “сили” Сі Цзіньпіна, у межах якої основною метою є “рішуче” забезпечення суверенітету та інтересів КНР. Китай прагне стати “світовим лідером за сукупною національною силою і міжнародним впливом”, виступаючи за “новий тип міжнародних відносин”. Персоналістична диктатура та централізований контроль влади за Сі Цзіньпіна, замінили інституціоналізоване колективне лідерство, що дозволяє

ефективніше проводити активну політику мілітаризації задля реалізації територіальних інтересів.

6. Безпекова політика Тайваню трансформувалась з політики зближення з КНР Ма Інцзю та поступову інтеграцію Тайваню в китайську націю на політику обережного опору КНР та відстоювання тайванських інтересів Цай Інвень. Безпекова політика Ма Інцзю була направлена на демілітаризацію Тайваню, аби не провокувати КНР. Натомість Цай Інвень зробила низку ініціатив для підвищення обороноспроможності Тайваню. Втім можна зробити висновок, що Тайвань значною мірою покладається на захист США, що пояснює низький оборонний бюджет та брак нагальних оборонних ініціатив.
7. Безпекова політика Сі Цзіньпіна щодо КНР продовжує політику попередників, наголошуючи першочергово на мирному воз'єднанні шляхом впровадження моделі “одна країна, дві системи”. З моменту запровадження Анти-сецесійного закону 2005 року КНР не виключає можливість застосування сили для воз'єднання Тайваню. Втім, можна констатувати нещодавню трансформацію безпекової політики КНР, адже на тлі рішучої політики “сили” Сі Цзіньпіна та стрімко зростаючої військової міці, КНР здійснює постійний посиленний воєнний тиск на Тайвань, вдаючись також до економічного та дипломатичного тиску, аби примусити Тайвань прийняти умови КНР.
8. Безпекова політика США щодо Тайваню залишається фактично незмінною, яка основана на ЗВТ, де основна ідея полягає в тому, що майбутнє Тайваню має бути визначено мирним шляхом. З цією метою, США бере на себе зобов'язання озброювати Тайвань та протистояти будь-якому застосуванню сили або інших форм примусу КНР. Незмінна безпекова політика США щодо Тайваню – збереження статус-кво, що полягає в тому, що Тайвань має продовжувати користуватися де-факто суверенітетом. Також, безпекова політика США характеризується стратегічною невизначеністю, за якої ні Китай, ні Тайвань не знають, чи втрутяться США у конфлікт через Тайванську протоку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Korab-Karpowicz, W. J. (2010). Political realism in international relations.
2. Azzara, H. N., & Sholeh, B. (2022). A conflict between China and Taiwan: An analysis from a realism perspective. *Journal of Social Studies (JSS)*, 18(2), 229-36.
3. Wicaksono, A., Suyastri, C., & Sundari, R. (2022). Understanding Political Realism: A Review of the Thoughts of Thucydides, Machiavelli, Hobbes, and Morgenthau. *Journal of Government and Political Issues*, 2(2), 80-91.
4. Hsu, S. (2022). Taiwan Is Not the Republic of China: A Legal Reappraisal of the "One China Policy". *Rutgers Int'l L. & Hum. Rts. J.*, 3, 56.
5. Romberg, A. D. (2016). Tsai Ing-wen takes office: A new era in Cross-Strait relations. *China Leadership Monitor*, 50, 1-13.
6. Ye, X. (2022). From Strategic Ambiguity to Maximum Pressure? Explaining the Logic of the US Taiwan Policy in the Post–Cold War Era. *Journal of Asian and African Studies*, 57(8), 1511-1543.
7. Brooks, S. G. (1997). Dueling realisms. *International Organization*, 51(3), 445-477.
8. Hörster, T. (2023). The Changing Taiwan Voter: Strategic Implications for Great Power Confrontation. Available at SSRN 4642531.
9. Klintworth, G. (2000). China and Taiwan: From Flashpoint to Redefining One China.
10. Booth, K., & Wheeler, N. J. (2008). The security dilemma. Fear, Cooperation and Trust in World Politics, Basingstoke and New York: Palgrave Macmillan.
11. Paul, T. V., Wirtz, J. J., & Fortmann, M. (2004). Balance of power: theory and practice in the 21st century. Stanford University Press
12. Mearsheimer, J. J. (2001). *The tragedy of great power politics*. WW Norton & Company. http://www.drmalikcikk.atw.hu/wp_readings/mearsheimer.pdf
13. David Vergun. (2021). *China remains "pacing challenge" for U.S., Pentagon Press secretary says*. U.S. Department of Defense. <https://www.defense.gov/News/News-Stories/Article/Article/2845661/china-remains-pacing-challenge-for-us-pentagon-press-secretary-says/>
14. The United States Government. (2023). *Readout of president Joe Biden's meeting with president Xi Jinping of the People's Republic of China*. The White House. <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2023/11/15/readout-of-president-joe-bidens-meeting-with-president-xi-jinping-of-the-peoples-republic-of-china-2/#:~:text=Biden%2C%20Jr.,views%20on%20areas%20of%20difference.>

15. Sharma, N. (2024). *Top 10 powerful countries in the world by military strength*. PHYSICS WALLAH. <https://www.pw.live/exams/defence/top-10-powerful-countries-in-the-world-by-military-strength/>
16. Joseph Clark. (2023). *U.S. focuses on deterrence as China raises stakes in Indo-Pacific*. U.S. Department of Defense. <https://www.defense.gov/News/News-Stories/Article/Article/3566970/us-focuses-on-deterrence-as-china-raises-stakes-in-indo-pacific/>
17. Alenezi, D. A. (2020). US rebalance strategy to Asia and US-China rivalry in South China Sea from the perspective of the offensive realism. *Review of Economics and Political Science*. Therefore, the military/security
18. Mearsheimer, J. (2014). "Can China rise peacefully?", *The National Interest*, <http://nationalinterest.org/commentary/can-china-rise-peacefully-10204>
19. Honrada, G. (2022). *China fully militarizes key south china sea features*. Asia Times. <https://asiatimes.com/2022/03/china-fully-militarizes-key-south-china-sea-features/>
20. Quyet, N. H. (2023). Chinese Strategy in the South China Sea: A Growing Quest for Vital Economic and Strategic Interests. *World Affairs*, 186(3), 687-716.
21. Michishita Narushige. (2023). Japan's New National Security Strategy: Getting Committed to the Defense of Taiwan.
22. US Department of Defense. (2023). Military and security developments involving the People's Republic of China <https://media.defense.gov/2023/Oct/19/2003323409/-1/-1/1/2023-MILITARY-AND-SECURITY-DEVELOPMENTS-INVOLVING-THE-PEOPLES-REPUBLIC-OF-CHINA.PDF>
23. Chang, A., & Beech, H. (2023). *Fleets of Force*. The New York Times. <https://www.nytimes.com/interactive/2023/11/16/world/asia/south-china-sea-ships.html>
24. Connolly, P. (2024). China's Quest for Strategic Space in the Pacific Islands.
25. Dyvik, E.H. (2024). *Largest militaries in the world 2024*, Statista. Available at: <https://www.statista.com/statistics/264443/the-worlds-largest-armies-based-on-active-force-level/> (Accessed: 19 May 2024).
26. U.S.-CHINA ECONOMIC AND SECURITY REVIEW COMMISSION. (2016). China's Island Building in the South China Sea: Damage to the marine environment, implications, and international law. Retrieved from <https://www.uscc.gov/research/chinas-island-building-south-china-sea-damage-marine-environment-implications-and#:~:text=Summary%3A,of%20the%20South%20China%20Sea.>

27. China has fully militarized three islands in South China Sea, US admiral says. (2022). Retrieved from <https://www.theguardian.com/world/2022/mar/21/china-has-fully-militarized-three-islands-in-south-china-sea-us-admiral-says>
28. Fact sheet: Enhancing the U.S.-Pacific Islands Partnership. (2023). Retrieved from <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2023/09/25/fact-sheet-enhancing-the-u-s-pacific-islands-partnership/#:~:text=The%20United%20States%20is%20committed%20to%20partnering%20with%20the%20Pacific,stability%3B%20and%20continued%20support%20for>
29. Fact sheet: Indo-Pacific Strategy of the United States. (2022a). Retrieved from <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2022/02/11/fact-sheet-indo-pacific-strategy-of-the-united-states/>
30. Stake, R. E. (1995). *The art of case study research*. sage.
31. Heale, R., & Twycross, A. (2018). What is a case study?. *Evidence-based nursing*, 21(1), 7-8
32. Yin, R. K. (2011). *Applications of case study research*. sage.
33. Umbach, F. (2001). Case Study: Mainland China and Taiwan Relations.
34. Flyvbjerg, B. (2006). Five misunderstandings about case-study research. *Qualitative inquiry*, 12(2), 219-245.
35. Яковлев, М. (2011). Застосування кейс-стаді як методу політичних досліджень: спроба типологізації.
36. The White House. (2022). National security strategy. <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2022/10/Biden-Harris-Administrations-National-Security-Strategy-10.2022.pdf>
37. Congressional Research Center. (2023). U.S. defense infrastructure in the Indo-Pacific - CRS Reports. <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/R/R47589>
38. US Department of Defense. (2022). 2022 national defense strategy - department of defense. <https://media.defense.gov/2022/Oct/27/2003103845/-1/-1/1/2022-NATIONAL-DEFENSE-STRATEGY-NPR-MDR.PDF>
39. Nouwens, M. (2022). China's Military Modernisation: Will the People's Liberation Army Complete Its Reforms?. International Institute of Strategic Studies (IISS), London.
40. Michishita Narushige. (2023). Japan's New National Security Strategy: Getting Committed to the Defense of Taiwan.
41. Ministry of National Defense The People's Republic of China. (2024). Defense Policy. <http://eng.mod.gov.cn/xb/DefensePolicy/index.html>
42. Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. (2023). Foreign minister Qin Gang meets the press.

- https://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt_665385/zyjh_665391/202303/t20230307_11037190.html
43. National Institute for Defense Studies, Japan. (2024). China Security Report 2024 .
https://www.nids.mod.go.jp/publication/chinareport/pdf/china_report_EN_web_2024_A01.pdf
  44. Jim Garamone. (2019). Milley describes Indo-Pacific region as U.S. military's "main effort." Retrieved from <https://www.defense.gov/News/News-Stories/Article/Article/2015053/milley-describes-indo-pacific-region-as-us-militarys-main-effort/>
  45. Reininger, B., Stewart, S., Fung, E., Loong, A., Atwater, A., Coppenrath, L., ... & Wang, R. C. (2016). Assessing the Obama Administration's Pivot to Asia.
  46. US Department of state. (2024). The United States' enduring commitment to the Indo-Pacific: Marking two years since the release of the Administration's Indo-Pacific Strategy - <https://www.state.gov/the-united-states-enduring-commitment-to-the-indo-pacific-marking-two-years-since-the-release-of-the-administrations-indo-pacific-strategy/>
  47. Yang, H. (2022). Comparison of Security Policies between the Trump and Biden Governments toward China. *Journal of Advances in Military Studies*, 5(3), 109-129.
  48. Kempe, M. F., Mirtchev, A. V., Pavel, M. B., Kroenig, M., Jones, G. J. L., Aburdene, M. O., ... & Skaluba, C. (2021). ATLANTIC COUNCIL STRATEGY PAPERS EDITORIAL BOARD.
  49. Akdağ, Z. (2024). China's Assertive Foreign Policy and Global Visions Under Xi Jinping. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 19(1), 204-221.
  50. Zhang, F. (2019). The Xi Jinping Doctrine of China's International Relations. *Asia Policy*, 14(3), 7-24.
  51. Corff, O (2022). "Rich Country, Strong Army".
  52. Чалий, П. В. (2023). на тему: «Чинники відновлення суверенітету КНР над КР (Тайванем)» (Doctoral dissertation, Національний університет «Острозька академія»).
  53. S. L. (2018). The return to personalistic rule. *J. Democracy*, 29, 22
  54. Guardian News and Media. (2022). Xi Jinping tightens grip on power as China's Communist Party elevates his status. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/world/2022/oct/22/xi-jinping-tightens-grip-on-power-as-chinas-communist-party-elevates-his-status>
  55. Eric Gomez. (2023). Taiwan's Urgent Need for Asymmetric Defense. Retrieved from <https://www.cato.org/policy-analysis/taiwans-urgent-need-asymmetric->

- defense?au_hash=UdnRZE4QPGnX_g5tiMU0Njuz2_9ea3cxBo202fEjb3U#zero-sum-competitive-us-china-relationship
56. Kuehn, D. (2021). Managing the Status Quo: Continuity and Change in the United States' Taiwan Policy.
  57. Ye, X. (2022). Alliance Coordination: Explaining the Logic of Biden's Taiwan Policy. *Pacific Focus*, 37(3), 473-505.
  58. Yang, H. (2022). Comparison of Security Policies between the Trump and Biden Governments toward China. *Journal of Advances in Military Studies*, 5(3), 109-129.
  59. Department of United States of America. (2019). Retrieved from <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2019/11/Free-and-Open-Indo-Pacific-4Nov2019.pdf>
  60. Ford, L. (2020). The Trump administration and the 'free and open Indo-Pacific'. *Brookings Institute*, May.
  61. The White House. (2017). National Security Strategy of the United States of America. <https://trumpwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2017/12/NSS-Final-12-18-2017-0905.pdf>
  62. The Department of Defense. (2019). Indo-Pacific Strategy <https://media.defense.gov/2019/Jul/01/2002152311/-1/-1/1/DEPARTMENT-OF-DEFENSE-INDO-PACIFIC-STRATEGY-REPORT-2019.PDF>
  63. Hu, W. (2016). Xi Jinping's 'Big Power Diplomacy' and China's Central National Security Commission (CNSC). *Journal of Contemporary China*, 25(98), 163-177.
  64. *Chinese Communist Party*. Encyclopedia Britannica. (2024). <https://www.britannica.com/topic/Chinese-Communist-Party>
  65. Shirk, S. L. (2018). The return to personalistic rule. *J. Democracy*, 29, 22.
  66. Zhang, Z. (2018). The belt and road initiative: China's new geopolitical strategy?. *China Quarterly of International Strategic Studies*, 4(03), 327-343.
  67. Hirono, M., Jiang, Y., & Lanteigne, M. (2019). China's new roles and behaviour in conflict-affected regions: Reconsidering non-interference and non-intervention. *The China Quarterly*, 239, 573-593
  68. WANG, C. N. (2023). Countries of the belt and road initiative (BRI). Retrieved from <https://greenfdc.org/countries-of-the-belt-and-road-initiative-bri/>
  69. Szczudlik, J. (2018). № 161: Towards a "New Era" in China's Great Power Diplomacy.
  70. Odgaard, L. (2023). CHINESE PERSPECTIVES ON ALLIANCE AND ALIGNMENT: ENTRAPMENT CONCERNS IN CHINA'S FOREIGN RELATIONS. *Asian Affairs*, 54(3), 432-452.

71. THE WHITE HOUSE. (2017). National Security Strategy. <https://trumpwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2017/12/NSS-Final-12-18-2017-0905.pdf>
72. THE WHITE HOUSE. (2015). *National security strategy*. NATIONAL SECURITY STRATEGY. https://obamawhitehouse.archives.gov/sites/default/files/docs/2015_national_security_strategy_2.pdf
73. Stošić, S. (2023). The nature of China and Taiwan conflicting relations. *Politika nacionalne bezbednosti*, 24(1)
74. DEMİR, A. (2023). TAIWAN'S ONTOLOGICAL SECURITY UNDER TSAI ING-WEN'S PROGRESSIVE POLICIES. *Asya Araştırmaları Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), 213-226.
75. Keoni Everington. (2020). Taiwan News - voice of the people, Bridge to the world. <https://www.taiwannews.com.tw/en/index>
76. Ma, W. Determinants of the Stability of Cross-Strait Relations during Ma Ying-jeou's Incumbency. *EDITORIAL BOARD*, 44.
77. Templeman, K., Chu, Y. H., & Diamond, L. J. (Eds.). (2020). *Dynamics of Democracy in Taiwan: The Ma Ying-jeou Years*. Lynne Rienner Publishers, Incorporated
78. Wang, T. Y., & Tan, A. C. (2024). Taiwan's Strategic Choices in the Era of a Rising China. In *INDO-PACIFIC SECURITY: US-China Rivalry and Regional States' Responses* (pp. 75-98)
79. Blumenthal, D., & Kagan, F. W. (2023). *China's Three Roads to Controlling Taiwan*. American Enterprise Institute.
80. He, Y. (2014). Identity Politics and Foreign Policy: Taiwan's Relations with China and Japan, 1895–2012. *Political Science Quarterly*, 129(3), 469-500.
81. Koo, S., Koo, S., & Lu, P. (2022). Should Taiwan put its future in U.S. hands?. *CommonWealth Magazine*. <https://english.cw.com.tw/article/article.action?id=3161>
82. Sabrina Habich-Sobiegalla and Stefan Fleischauer. (2017). *Journal of Current Chinese Affairs*. https://www.researchgate.net/publication/328039672_httpjournals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0887302X07303626
83. Glaser, B., & Mark, A. (2015). Taiwan's Defense Spending: The Security Consequences of Choosing Butter over Guns. *Asia Maritime Transparency Initiative, March*, 18.
84. Congressional Research Service. (2024). Taiwan defense issues for Congress - CRS Reports. <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/R/R48044>

85. Sabrina Habich-Sobiegallo and Stefan Fleischauer. (2017). *Journal of Current Chinese Affairs*.
https://www.researchgate.net/publication/328039672_httpjournalsagepubcomdoiabs1011770887302X07303626
86. Easton, Ian. (2023). *Before Zero Day: Taiwan's evolving defense strategy and the struggle for peace*. Project 2049 Institute.
<https://project2049.net/2023/09/27/before-zero-day-taiwans-evolving-defense-strategy-and-the-struggle-for-peace/>
87. Central Intelligence Agency. (2024). Central Intelligence Agency.
<https://www.cia.gov/the-world-factbook/field/military-expenditures/country-comparison>
88. *Office of the President Republic of China (Taiwan)*. President Tsai announces military force realignment plan. (2022).
<https://english.president.gov.tw/NEWS/6417>
89. Global Taiwan Institute. (2024, February 6). *Taiwan initiates its new one-year military conscription program*. <https://globaltaiwan.org/2024/02/taiwan-initiates-its-new-one-year-military-conscription-program/>
90. *Walking towards China or towards the world? Taiwan's International Space under Ma Ying-jeou and Tsai Ing-wen*. Ebrary. (2024).
https://ebrary.net/167863/geography/walking_towards_china_towards_world_taiwan_s_international_space_under_ying_jeou_tsai
91. Zhong, Y. (2016). Explaining national identity shift in Taiwan. *Journal of Contemporary China*, 25(99), 336-352.
92. Cabestan, J. P. (2017). Changing identities in Taiwan under Ma Ying-jeou. *Taiwan and China: Fitful Embrace*, 42-60.
93. Ornelas, M. T. A. (2022). Chinese Communist Party Influence Operations. *Marine Corps Gazette*.
94. Global Taiwan Institute (2023) PRC election interference
<https://globaltaiwan.org/2023/05/prc-election-interference-targeting-taiwans-2024-elections-tests-the-anti-infiltration-act/>
95. Government Portal of the Republic of China. (2024). Government Portal of Republic of China, Taiwan. https://www.taiwan.gov.tw/content_6.php
96. Global Taiwan Institute. (2024). *Taiwan contemplates reforms to its military reserve forces*. <https://globaltaiwan.org/2022/04/taiwan-contemplates-reforms-to-its-military-reserve-forces/>
97. Ministry of Foreign Affairs, Republic of China (Taiwan). (2021).
https://en.mofa.gov.tw/News_Content.aspx?n=1328&s=96821
98. Ratiu, A. (2023). *Taiwan's engagement with the world: Evaluating past hurdles, present complications, and future prospects*. Atlantic Council.

- <https://www.atlanticcouncil.org/in-depth-research-reports/issue-brief/taiwans-engagement-with-the-world/>
99. Dr. Ely Ratner. (2021). Statement By Dr. Ely Ratner. https://www.foreign.senate.gov/imo/media/doc/120821_Ratner_Testimony1.pdf
  100. Erickson, A. S., & Wuthnow, J. (2016). Barriers, springboards and benchmarks: China conceptualizes the Pacific “Island Chains”. *The China Quarterly*, 225, 1-22.
  101. US Department of Defense (2023) U.S. Strengthening Deterrence in Taiwan Strait <https://www.defense.gov/News/News-Stories/Article/Article/3531094/us-strengthening-deterrence-in-taiwan-strait/>
  102. Tucker, N. B., & Glaser, B. (2011). Should the United States Abandon Taiwan?. *The Washington Quarterly*, 34(4), 23-37.
  103. D. G., & Scott, K. (2018). TAIWAN CAUGHT BETWEEN US AND CHINA. *Comparative Connections: A Triannual E-Journal on East Asian Bilateral Relations*, 20(1).
  104. Ye, X. (2022). From Strategic Ambiguity to Maximum Pressure? Explaining the Logic of the US Taiwan Policy in the Post–Cold War Era. *Journal of Asian and African Studies*, 57(8), 1511-1543.
  105. Xin, Q. (2023). Anti-interference: redoubled focus of Chinese mainland’s Taiwan policy. *China International Strategy Review*, 5(1), 47-59.
  106. The Department of Defense. (2019). Indo-Pacific Strategy <https://media.defense.gov/2019/Jul/01/2002152311/-1/-1/1/DEPARTMENT-OF-DEFENSE-INDO-PACIFIC-STRATEGY-REPORT-2019.PDF>
  107. Cunningham, M. (2024). The American Case for Taiwan.
  108. US Department of State (2022). US relations with Taiwan <https://www.state.gov/u-s-relations-with-taiwan/#:~:text=Taiwan%20is%20the%20United%20States,188%2C000%20American%20jobs%20in%202019.>
  109. Kuehn, D. (2021). Managing the Status Quo: Continuity and Change in the United States' Taiwan Policy.
  110. Grzegorzewski, F. (2022). Strategic Ambiguity in US-Taiwan Relations During the Donald Trump Administration. *Polish Political Science Yearbook*, 51(1), 59-74.
  111. Glaser, B., & Price, H. (2021). Continuity prevails in Biden’s first 100 days. *Comparative Connections*, 23(1), 29-42.
  112. Keegan, D. J., & Churchman, K. (2021). Taiwan Prospers, China ratchets up coercion, and US support remains “rock-solid”. *Comparative Connections*, 23(1), 77-88.

113. Ye, X. (2022). Alliance Coordination: Explaining the Logic of Biden's Taiwan Policy. *Pacific Focus*, 37(3), 473-505.
114. Bao, X. (2023). Biden's Policy toward Taiwan: Democracy Narrative and Strategic Competition. *Open Journal of Social Sciences*, 11(7), 198-207.
115. Townshend, A. (2017). America first: US Asia policy under President Trump. United States Studies Centre at the University of Sydney.
116. Wertheim, S. (2022). The Troubling Repercussions of Biden's Taiwan Gaffes.
117. US Department of state .(2021). Major Non-NATO Ally Status <https://www.state.gov/major-non-nato-ally-status/>
118. Kuehn, D. (2021). Managing the Status Quo: Continuity and Change in the United States' Taiwan Policy.
119. <https://focustaiwan.tw/politics/202403110006>
120. DeLisle, J. (2018). United States-Taiwan relations: Tsai's presidency and Washington's policy. *China Review*, 18(3), 13-60
121. Schulenburg, R. (2023). *US strategic adjustment and the second'loss of China': change and continuity in the China strategies of the Obama, Trump, and Biden administrations*(Doctoral dissertation, The University of St Andrews).
122. Chang, J. C. (2001). *US Policy Toward Taiwan* (Doctoral dissertation, Weatherhead Center for International Affairs, Harvard University).
123. Gable, C. I. (1979). Taiwan Relations Act: Legislative Re-Recognition. *Vand. J. Transnat'l L.*, 12, 511.
124. Chang, J. L. J. (2000). Lessons from the taiwan relations act. *Orbis*, 44(1), 63-77.
125. Taiwan policy act of 2022 - senate foreign relations. (2022). [https://www.foreign.senate.gov/imo/media/doc/SBS Taiwan Policy Act FINAL \(1\).pdf](https://www.foreign.senate.gov/imo/media/doc/SBS%20Taiwan%20Policy%20Act%20FINAL%20(1).pdf)
126. Chang-Liao, N. C., & Fang, C. (2021). The case for maintaining strategic ambiguity in the Taiwan Strait. *The Washington Quarterly*, 44(2), 45-60.
127. The United States Government. (2022). *Remarks by president Biden and prime minister Kishida Fumio of Japan in joint press conference*. The White House. <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2022/05/23/remarks-by-president-biden-and-prime-minister-fumio-kishida-of-japan-in-joint-press-conference/>
128. American Institute in Taiwan. (2022). *TAIWAN RELATIONS ACT*. TAIWAN RELATIONS ACT (PUBLIC LAW 96-8, 22 U.S.C. 3301 ET SEQ.). <https://www.ait.org.tw/taiwan-relations-act-public-law-96-8-22-u-s-c-3301-et-seq/>

129. Second Lieutenant Chaffee is a student naval aviator in Pensacola, E. D. C. (2023). *Strategic ambiguity on Taiwan has run its course*. U.S. Naval Institute. <https://www.usni.org/magazines/proceedings/2023/march/strategic-ambiguity-taiwan-has-run-its-course>
130. Landers, J. L. (2024). Unilateralism and Strategic Ambiguity in American Foreign Policy: Contextualizing the Taiwan Relations Act.
131. <https://asianews.network/us-plans-to-expand-scale-of-training-of-taiwan-military/>
132. Wu, C. C. H. (2021). The end of Washington's strategic ambiguity? The debate over US policy toward Taiwan. *China Review*, 21(2), 177-202.
133. <https://www.us-taiwan.org/resources/ustbc-responds-to-the-biden-administrations-new-taiwan-arms-sales-policy/>
134. Monitor, S. A. (2018). *U.S. arms sales notifications: A comparison between Trump and obama*. Security Assistance RSS. <https://securityassistance.org/publications/u-s-arms-sales-notifications-a-comparison-between-trump-and-obama/>
135. Schriver, R. G. (2023). A Perfect Storm: Managing Conflict in the Taiwan Strait A Perfect Storm.
136. The State Council the People's Republic of China. (2022). China releases White Paper on Taiwan question, reunification in New Era. https://english.www.gov.cn/archive/whitepaper/202208/10/content_WS62f34f46c6d02e533532f0ac.html
137. Fong, B. C. (2021). Exporting autocracy: how China's extra-jurisdictional autocratic influence caused democratic backsliding in Hong Kong. *Democratization*, 28(1), 198-218
138. Rudolf, M. (2020). The Hong Kong national security law: A harbinger of China's emerging international legal discourse power, 1-8.
139. European Parliament. (2005). Anti-Secession Law. https://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/fd/d-cn2005042601/d-cn2005042601en.pdf
140. *CRS reports*. Taiwan: Defense and Military Issues. (2024). <https://crsreports.congress.gov/>
141. Dittmer, L. (2017). 13. Xi Jinping's Taiwan Policy: Boxing Taiwan In with the One-China Framework. In *Taiwan and China: Fitful Embrace* (pp. 239-248). University of California Press.
142. Hörster, T. (2023). The Changing Taiwan Voter: Strategic Implications for Great Power Confrontation. Available at SSRN 4642531.
143. AMONSON, K., & EGLI, D. (2023). The Ambitious Dragon: Beijing's Calculus for Invading Taiwan by 2030. *Journal of Indo-Pacific Affairs*, 6(3).

144. Lin, D. (2022). "One China" and the Cross-Taiwan Strait Commitment Problem. *The China Quarterly*, 252, 1094-1116.
145. US Department of Defence. (2022). *Military and Security Developments involving PRC*. <https://media.defense.gov/2022/Nov/29/2003122279/-1/-1/1/2022-MILITARY-AND-SECURITY-DEVELOPMENTS-INVOLVING-THE-PEOPLES-REPUBLIC-OF-CHINA.PDF>.
146. Ministry of Foreign Affairs Republic of China (Taiwan). (2024). <https://en.mofa.gov.tw/AlliesIndex.aspx?n=1294&sms=1007>
147. Harrell, P., Rosenberg, E., & Saravalle, E. (2018). *China's use of coercive economic measures*. Washington, DC: Center for a New American Security.
148. *CRS reports*. Taiwan Background and US relations . (2024). <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/IF/IF10275>
149. Al Banna, M. (2024). TAIWAN'S INTERNATIONAL LEGAL STANDING: NAVIGATING THE FRAGILE STATUS QUO. *Journal of Liberty and International Affairs*, 10(1), 149-172.
150. Blumenthal, D., & Kagan, F. W. (2023). *China's Three Roads to Controlling Taiwan*. American Enterprise Institute.
151. Akdağ, Z. (2024). China's Assertive Foreign Policy and Global Visions Under Xi Jinping. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 19(1), 204-221.
152. Economy, E. (2022). Xi Jinping's New World Order: Can China Remake the International System?. *Foreign Aff.*, 101, 52
153. Smith, G., & Wesley-Smith, T. (2021). *The China Alternative: Changing Regional Order in the Pacific Islands* (p. 520). ANU Press.
154. Dan Tian, Diego Lopes Da Silva, Xiao Liang. (2023, April). Trends in world military expenditure, 2022. https://www.sipri.org/sites/default/files/2023-04/2304_fs_milex_2022.pdf
155. Wuthnow, J., Grossman, D., Saunders, P. C., Scobell, A., & Yang, A. N. (2022). Crossing the Strait. *National Defense University. Kori Schake, Allison Schwartz, editores (2023). Defending Taiwan*. American Enterprise Institute.
156. Grossman, D., Beauchamp-Mustafaga, N., Ma, L., & Chase, M. S. (2018). China's Long-Range Bomber Flights. *RAND Corporation (Santa Monica: CA, 2018)*, 32.
157. The White House. (2022). Indo-Pacific Strategy. <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2022/02/U.S.-Indo-Pacific-Strategy.pdf>

АНОТАЦІЯ

Кваліфікаційної роботи

Тема: Трансформація архітектури регіональної безпеки в Тихому океані: чинники КНР, Тайваню і США (2014-2024)

Студент: Ніконенко Катерина Володимирівна

Рік навчання, факультет: 4 рік, факультет соціальних наук та соціальних технологій

Науковий керівник: кандидат політичних наук, старший викладач Тараненко Г.Г.

Рецензент _____

Захищена “ ____ ” _____ 20__ р.

Короткий зміст роботи:

У кваліфікаційній роботі досліджується трансформація архітектури регіональної безпеки в Тихому океані в період з 2014 по 2024 року. Дослідження має на меті виявити зміну регіональної системи безпеки в Тихоокеанському регіоні, з огляду на зростаючу загрозу регіональній безпеці з боку КНР, дисбаланс у відносинах КНР-Тайвань та провідну роль США в підтримці регіональної стабільності на тлі невирішеного тайванського питання. Було визначено систему безпеки регіону крізь призму реалізму, зокрема, що пояснює агресивні дії КНР, її бажання приєднати Тайвань та змінити регіональний баланс сил на свою користь. Крім того, було з'ясовано стратегії безпеки ключових гравців регіону – КНР та США в період з 2014 по 2024 року. Насамкінець, у роботі висвітлено еволюцію безпекової політики Тайваню та стратегій безпеки США й КНР щодо Тайваню, що відображає трансформацію архітектури регіональної безпеки в Тихому океані.

Short summary:

The thesis examines the transformation of the regional security architecture in the Pacific in the period from 2014 to 2024. The study aims to identify the change in the regional security system in the Pacific, given the growing threat to regional security from China, the imbalance in China-Taiwan relations, and the leading role of the United States in maintaining regional stability amid the unresolved Taiwan issue. The author defines the security system of the region through the prism of realism, which explains China's aggressive actions, its desire to annex Taiwan and change the regional balance of power in its favour. In addition, the security strategies of the key players in the region - the PRC and the United States in the period from 2014 to 2024 were identified. Finally, the study highlights the evolution of Taiwan's security policy and the security strategies of the United States and China towards Taiwan, which reflects the transformation of the regional security architecture in the Pacific.